

ACTA NEUROBIOLOGIAE EXPERIMENTALIS
SUPPLEMENTUM 2

AN POLISH-ENGLISH VOCABULARY
OF BASIC TERMS USED IN BRAIN PHYSIOLOGY
AND BEHAVIORAL SCIENCES

Stefan SOŁTYSIK

WARSAW 1971
POLISH SCIENTIFIC PUBLISHERS

A

- adaptacja** (*syn. przystosowanie*) adaptation
- afagia** (*syn. zniesienie przyjmowania pokarmu*) aphagia
- aferenta** (*syn. włókno dosyłowe, włókno doprowadzające, włókno aferentne*) afferent fiber, sensory fiber, afferent
- aferentny** (1) afferent (*syn. dosyłowy*); (2) sensory; **droga aferentna** (*syn. szlak aferentny*) afferent pathway, sensory pathway; **impuls a.** (*syn. impuls dosyłowy*) afferent impulse; **włókno aferentne** (*syn. włókno dosyłowe*) afferent fiber
- agonista** agonistic muscle, agonist (*syn. mięsień sprzymierzony* synergic muscle, synergist)
- agresja** (*syn. napaść*) aggression; **a. wewnątrzgatunkowa** intraspecific aggression
- agresywność** (*syn. napastliwość*) aggressiveness, aggressivity
- agresywny** (*syn. napastliwy*) aggressive; **behavior (zachowanie)** agresywny aggressive behavior
- akineza** akinesia
- akomodacja** (*syn. dostosowanie*) accommodation; **a. bezwzględna** absolute accommodation; **a. dwuocna** binocular accommodation; **a. nerwowa** nerve accommodation (*W. H. Nernst*)
- akso-aksonowy** axo-axonal; **synapsa akso-aksonowa** axo-axonal synapse
- akso-dendrytowy** axo-dendritic; **synapsa akso-dendrytowa** axo-dendritic synapse
- akson** (*syn. neuryt, wypustka osiowa*) axon; **a. mielinowany** (*syn. włókno rdzenne*) myelinated axon, medullated axon; **a. niemielinowany** (*syn. włókno bezrdzenne*) unmyelinated axon, non-myelinated axon, non-medullated axon
- aksonowy** axonal; **wzgórek a.** axon hillock
- akso-somatyczny** axo-somatic; **synapsa akso-somatyczna** axo-somatic synapse
- allochtoniczny** allochthonous (*N. Tinbergen*); **behavior a.** allochthonous behavior
- alternacja** (*syn. naprzemienność*) alternation; **a. odroczone** delayed alternation; **podwójna a.** double alternation
- amficyt** (*syn. komórka płaszczowa*) amphicyte
- amnezja** (*syn. pref. niepamięć*) amnesia
- antagonista** (*syn. mięsień przeciwstawny, mięsień przeciwdziałający*) antagonist, antagonistic muscle
- antagonistyczny** (*syn. przeciwstawny, przeciwdziałający*) antagonistic; agonistic; **mięsień a.** antagonistic muscle, antagonist; **zachowanie antagonistyczne** agonistic behavior
- antycypacyjny** anticipatory; **błąd a.** anticipatory error
- antydomowy** antidromic; **hamowanie antydomowe** antidromic inhibition; **impuls a.** antidromic impulse; **przewodzenie antydomowe** antidromic conduction; **salwa antydomowa** antidromic volley
- aparat skokowy Lashleya** Lashley's jumping apparatus, jumping stand
- aperiodyczny** (*syn. pref. zmiennookresowy*) aperiodic; **wzmacnianie aperiodyczne** (*syn. pref. wzmacnianie zmiennookresowe*) aperiodic reinforcement, variable interval reinforcement
- apetencyjny** (*syn. apetytywny*) appetitive; **behavior a.** (*syn. zachowanie się apetencyjne*) appetitive behavior
- artefakt** artefact, artifact; **a. bodźca** stimulus artifact
- asocjacja** (*syn. skojarzenie*) association
- asocjacyjny** (*syn. skojarzeniowy*) associative, concerning association
- ataksja** (*syn. bezład*) ataxia
- atrapa** dummy
- autogenetyczny** autogenetic; **hamowanie autogenetyczne** (*syn. hamowanie własne mięśni*) autogenetic inhibition (*R. Granit*)

B

- badanie** investigation
badawczy investigatory; **behawior b.** (*syn. zachowanie się badawcze*) investigatory behavior;
odruch b. investigatory reflex (*I. P. Pavlov*);
reakcja badawcza investigatory response
badany investigated; **subject, S** (human subject of any physiological or psychological experiment)
baldaszkowate zakończenie (*syn. zakończenie bukietowe*) flower-spray ending
barwa color, hue
behawior (*syn. zachowanie się*) behavior
behavioralny behavioral
behawiorystyka (*syn. nauka o zachowaniu się*) behavioral science
bezbłędny errorless; **bezbłędne różnicowanie** errorless discrimination; **bezbłędne wykonawstwo** errorless performance
bezkorowy (*syn. obezkorowiony, dekortykowany*) dekorticated
beżład (*syn. ataksja*) ataxia
bezpośredni direct; **b. wpływ** direct effect, direct influence
bezdenny (*syn. niemyelinowany*) unmyelinated, non-medullated; **włókno bezrdzenne** unmyelinated fiber
bezsensowny meaningless; **bezsensowna zgłoska** meaningless syllable
biały white; **biała istota mózgu** white matter of the brain; **b. szum** white noise
biegłość (*syn. zręczność*) skill
bierny passive; **b. odruch obronny** passive defensive reflex (*I. P. Pavlov*); **b. unikanie** (*syn. b. reakcja unikania*) passive avoidance
binarny binary; **b. odruch warunkowy** binary conditioned reflex (*E. A. Asratian*)
bit bit, binary digit
błąd error; **b. antycypacyjny** anticipatory error;
b. opuszczenia error of omission; **b. popełnienia** error of commission
boczny lateral; **ciałko kolankowate boczne** lateral geniculate (body) (*cf. oboczny*)
bodziec stimulus, cue; **artefakt bodźca** stimulus artifact; **b. dyskryminacyjny**, S^D discriminative stimulus (*B. F. Skinner*) (*syn. instrumentalny*)
b. warunkowy instrumental conditioned stimulus; **dodatni b. instrumentalny** positive instrumental stimulus); **b. kierunkowy** directional cue; **b. kluczowy** (*syn. b. znak*) sign stimulus (*syn. wyzwalacz* releaser); **b. nagrodowy** (*syn. b. celu, b. nagradzający*) goal stimulus, S_G (*C. L. Hull*), reward US; **b. napędowy** drive stimulus, S_D ; **b. postaciowy** configurational stimulus; **b. przedmiot** stimulus-object; **b. szkodliwy** noxious stimulus (*syn. b. obronny* defensive stimulus); **b. uboczny** distractor; **ujemny b. dyskryminacyjny**, S^A (*B. F. Skinner*) (*syn. różnicowy bodziec instrumentalny*) differential instrumental conditioned stimulus; **b. warunkowy II typu** conditioned stimulus of the II type (*J. Konorski*); **b. warunkowy sprawczy** (instrumentalny) instrumental conditioned stimulus, CS_{in} ; **b. wyzwalający** releaser, releasing stimulus; **b. zdarzenie** stimulus-event; **określony bodźcem** stimulus-bound
bojaźliwy (*syn. lękliwy*) timid, fearful
ból pain; **b. przeniesiony** (*syn. b. promieniujący*) referred pain
bólowy painful, nociceptive
brzuszy ventral; abdominal
bukietowe zakończenie (wrzeciona mięśniowego) (*syn. zakończenie baldaszkowate*) flowerspray ending (of muscle spindle)

C

- ceduła** schedule; **c. wzmacniania** (nagradzania) schedule of reinforcement (reward)
ceduły wzmacniania schedules of reinforcement;
wzmacnianie regularne regular reinforcement, continuous reinforcement
wzmacnianie sporadyczne (*syn. wzmacnianie przestankowe*) intermittent reinforcement, partial reinforcement
wzmacnianie równookresowe fixed interval reinforcement, FI (*syn. wzmacnianie periodyczne* periodic reinforcement)
wzmacnianie zmiennookresowe variable interval reinforcement, VI (*syn. wzmacnianie aperiodyczne* aperiodic reinforcement)
wzmacnianie stałostosunkowe fixed ratio reinforcement, FR
wzmacnianie zmiennostosunkowe variable ratio reinforcement, VR

- ceduła łączna conjunctive schedule
 ceduła mieszana mixed schedule
 ceduła szczipiona interlocking schedule
 ceduła tandemowa tandem schedule
- cel goal; target; reakcja celu goal reaction (*C. L. Hull*) (*syn.* reakcja nagrodowa reward response; reakcja spełniająca consummatory response)
- celowniczy targeting; odruch c. targeting reflex (*J. Konorski*)
- centralny (*syn. pref. ośrodkowy*) central
- chaotyczny (*syn. przypadkowy, losowy*) chaotic, random; ch. ostrzał chaotic bombardment, random bombardment
- chroniczny chronic (*syn. przewlekły* protracted; długotrwały longlasting); doświadczenie chroniczne chronic experiment; wygaszanie chroniczne chronic extinction
- chwilowy momentary
- chwytać grasp; chwytanie grasping; odruch chwytania grasp(ing) reflex
- chwytny concerning grasping; odruch ch. grasp reflex
- ciąg series, sequence; uczenie się ciągów (*syn.* uczenie się seryjne) serial learning; uczenie się ciągów werbalnych learning of verbal sequences
- ciekawość curiosity; napęd ciekawości curiosity drive
- cień (*syn. kolec, pączek*) spine; c. dendrytu dendritic spine
- cierniowy concerning dendritic spines; aparat c. spine apparatus; synapsa cierniowa (*syn. synapsa pączkowa*) spine synapse
- cofnięcie withdrawal, retraction; reakcja cofnięcia withdrawal response
- czas time; cz. fiksacji wzrokowej fixation time; cz. reakcji reaction time; cz. reakcji prostej simple reaction time; cz. reakcji różnicowej discrimination reaction time; cz. reakcji z wyboru choice reaction time
- czasowy temporal, temporary, related to time; sumowanie czasowe temporal summation; związek cz. temporal connection (*I. P. Pavlov*)
- cząsteczkowy (*syn. molekularny*) molecular
- cząstkowy fractional; cząstkowa reakcja fractional response; cząsteczkowa antycypacyjna reakcja nagrodowa fractional anticipatory goal response (*C. L. Hull*)
- częstość rate, frequency; cz. tętna pulse rate, heart rate; spadek częstości tętna cardiac deceleration, heart rate decrease; wzrost częstości tętna cardiac acceleration, heart rate increase
- częstotliwość frequency
- czucie sense; sensibility; cz. epikrytyczne epicritic sensibility (*H. Head*); cz. głębokie deep sensibility; cz. mięśniowe muscle sense; cz. protopatyczne protopathic sensibility (*H. Head*); cz. ruchu (*syn. kinestezja*) movement sense, kinesthesia; próg czucia sense limen
- czuciowy sensory, concerning sense; jednostka czuciowa sensory unit; korzonek cz. sensory root; pole odbiorcze korzonka czuciowego sensory root field; włókno czuciowe sensory fiber
- czuciowo-ruchowy senso(ri)-motor; kora czuciowo-ruchowa senso(ri)-motor cortex
- czułość (*syn. wrażliwość*) sensitivity
- czuły (*syn. wrażliwy*) sensitive
- czuwanie (*syn. przytomność, świadomość*) wakefulness
- czynnik factor; analiza czynnikowa factor(ial) analysis; dwuczynnikowa teoria uczenia się two-factor theory of learning (*syn. teoria dwóch procesów uczenia się* theory of two learning processes)
- czynność function, action, activity; cz. zmniejszona (*syn. niedoczynność*) hypofunction; cz. zwiększona (*syn. nadczynność*) hyperfunction; wyższe czynności nerwowe higher nervous activity (*I. P. Pavlov*)
- czynnościowy functional, concerning action; potencjał cz. action potential
- czynny active; cz. odruch obronny active defensive reflex (*I. P. Pavlov*); czynne unikanie (czynna reakcja unikania) active avoidance (active avoidance response)
- ćwiczenie practice; ć. rozstawione distributed practice; ć. skomasowane (*syn. ć. zagęszczone*) massed practice

D

- dążenie approach; gradient dążenia approach gradient (*syn. gradient celu* goal gradient)
- dążyć approach
- deafferentacja deafferentation
- deafferentować deafferent
- decerebracja (*syn. pref. odmóżdzenie, syn. usunięcie mózgu*) decerebration
- deafferentacja deafferentation
- deafferentować deafferent
- degeneracja (*syn. pref. zwyrodnienie*) degeneration

- dekortykacja** (*syn. obezkorowienie, usunięcie kory*)
decortication
- dekortykowany** (*syn. obezkorowiony, bezkorowy*)
decorticated
- depresja** depression; **szerząca się d.** spreading depression (*A. A. P. Leão*)
- deprywacja** (*syn. pozbawienie*) deprivation; **d. zmysłowa** (*syn. izolacja zmysłowa, pozbawienie bodźców zmysłowych*) sensory deprivation
- długotrwały** long-lasting, long-term (*syn. chroniczny* chronic; *przewlekły* protracted); **pamięć długotrwała** long-term memory
- dokorowy** corticopetal
- domięśniowy** intramuscular; **wstrzyknięcie domięśniowe** (*syn. zastrzyk d.*) intramuscular injection, i. m. injection
- dominacja** (*syn. pref. nadrzędność, przewaga*) dominance; **poza dominacji** dominant posture
- dominator** dominator (*R. Granit*)
- dośrodkowy** centripetal, directed towards the nervous center
- dootrzewnowy** intraperitoneal; **wstrzyknięcie dootrzewnowe** (*syn. zastrzyk d.*) intraperitoneal injection, i. p. injection
- dostosowanie** (*syn. akomodacja*) accommodation
- dosyłowy** (*syn. aferentny*) incoming, afferent
- dośrodkowy** centripetal, towards the center (e. g. of a circle)
- doświadczalnie naiwny** experimentally naive
- doświadczalny** experimental; **grupa doświadczalna** experimental group; „**królik d.**” “guinea pig” (literally, experimental rabbit); **zwierzę doświadczalne** laboratory animal; **wyniki doświadczalne** experimental data
- doświadczenie** (1) experiment; (2) experience; **d. chroniczne** (*syn. d. przewlekłe*) chronic experiment; **d. ostre** acute experiment
- dowolny** voluntary; **ruch d.** voluntary movement
- doznaniowy** (*syn. percepcyjny*) perceptual
- dożylny** intravenous; **wstrzyknięcie dożylnie** (*syn. zastrzyk d.*) intravenous injection, i. v. injection
- drżanie** (*syn. oscylacja*) oscillation
- droga** (*syn. szlak*) path, pathway
- drugiego rzędu** (*syn. wtórny*) of the second order, secondary
- drugostronny** (*syn. pref. przeciwny, syn. przeciwstronny, kontralateralny*) contralateral
- drżenie** tremor; **d. fizjologiczne** physiological tremor; **d. kinetyczne** kinetic tremor (motofacient tremor); **d. spoczynkowe** tremor of rest (tremor of posture, passive tremor); **d. zamiarowe** intention tremor
- drażnienie** stimulation
- drzewko końcowe** (*syn. telodendron*) telodendron, end brush
- dwójkowy** (*math.*) binary; **kod d.** binary code; **przetwornik dwójkowo-dziesiętny** binary-to-decimal converter
- dwubiegunowy** bipolar; **elektroda dwubiegunowa** bipolar electrode; **komórka dwubiegunowa** bipolar cell
- dwuoczny** (*syn. obuoczny*) binocular
- dwustrumieniowy** (*syn. dwuwiązkowy*) dual-beam, twin-beam
- dwuoszny** binaural
- dwuwiązkowy** (*syn. dwustrumieniowy*) dual-beam, twin-beam
- dystans** distance; **d. bezwzględnej obrony** (*syn. d. krytyczny*) defense distance; **d. osobniczy** individual distance; **d. ucieczki** escape distance
- dysraktor** distractor, distracting stimulus
- działalność** action, activity; **d. rozlana** mass action (diffuse activity)
- działanie wstecz** (*syn. retroakcja*) retroaction

E

- efapsa** (*syn. pseudosynapsa, synapsa rzekoma*)
ephapse
- efaptyczny** (*syn. pseudosynaptyczny*) ephaptic; **przekazywanie** (przekazywanie) efaptyczne ephaptic transmission
- efekt** (*syn. pref. skutek*) effect; **prawo skutku** (*syn. prawo efektu*) law of effect (*E. C. Thorndike*)
- efektor** (*syn. narząd wykonawczy*) effector
- efektywny** (*syn. skuteczny, użytkowy*) effective; **e. potencjał reakcji** effective reaction potential, E_R (*C. L. Hull*)
- eferentny** (*syn. odsyłowy*) efferent
- eksploracja** exploration; **e. ruchowa** (*syn. e. lokomocyjna*) locomotor exploration
- eksploracyjny** exploratory; **behawior e.** (*syn. zachowanie eksploracyjne*) exploratory behavior; **reakcja eksploracyjna** exploratory response
- ekspresja** expression; **e. emocjonalna** emotional expression
- ekspresyjny** (*syn. wyrażający*) expressive; **ruchy ekspresyjne** (*syn. ruchy wyrażające*) expressive movements

eksternalizacja externalization; e. napędu externalization of drive (*E. E. Anderson*)
 eksteroceptywny exteroceptive
 ektohormon (*syn.* feromon) pheromone
 ekwipotencjalność equipotentiality; e. korowa cerebral equipotentiality (*K. S. Lashley*)
 elektroantennogram electroantennogram
 elektroda electrode; e. dwubiegunowa bipolarelectrode; e. jednobiegunowa monopolar electrode; e. niepolaryzująca non-polarizable electrode; e. wgojona (*syn.* e. wszczepiona) implanted electrode; e. współosiowa coaxial electrode; e. współśrodkowa (*syn.* e. koncentryczna) concentric electrode; mikroelektroda microelectrode; ultramikroelektroda ultramicroelectrode
 elektroencefalografia electroencephalography
 elektroencefalogram, EEG electroencephalogram, EEG; e. głębiny (*syn.* e. głęboki) deep electroencephalogram
 elektrokardiografia electrocardiography
 elektrokardiogram, EKG electrocardiogram, EKG
 elektrokortykografia electrocorticography
 elektrokortykogram, ECoG electrocorticogram, ECoG
 elektromiografia electromyography
 elektromiogram, EMG electromyogram, EMG
 elektronarkoza electronarcosis
 elektroretinogram, ERG electroretinogram, ERG

elektryczny electric, electrical
 elektrowstrząs, ECS electroconvulsive shock, ECS
 elektrowstrząsowy electroconvulsive
 emitowany emitted; e. behavior emitted behavior (*B. F. Skinner*)
 emocja emotion
 emocjonalny emotional; ekspresja emocjonalna emotional expression; reakcja emocjonalna emotional reaction; warunkowa reakcja emocjonalna conditioned emotional response, CER; wzorzec emocjonalny emotional pattern
 emocyjny emotive; bodziec e. emotive stimulus; mózg e. emotive brain
 engram engram (*R. Semon*) (*syn.* ślad pamięciowy mnemonic trace)
 ensemble neuronalny Hebb (*syn.* zespół komórek) cell assembly (*D. O. Hebb*)
 epikrytyczny epicritic; czucie epikrytyczne epicritic sensibility (*H. Head*)
 epimeletyczny (*syn.* opiekuńczy) epimeletic (*J. P. Scott*); wymioty e. epimeletic vomiting; zachowanie się e. epimeletic behavior
 epilepsja (*syn.* pref. padaczka) epilepsy
 ergotropowy ergotropic; strefa ergotropowa ergotropic zone (*W. R. Hess*)
 et-epimeletyczny et-epimeletic (*J. P. Scott*); behavior e. et-epimeletic behavior
 etologia ethology

F

faza phase; f. czynna active phase; f. refrakcji refractory phase; f. subnormalna subnormal phase (*syn.* f. obniżonej pobudliwości phase of diminished excitability); f. supernormalna supernormal phase (*syn.* f. wzmożonej pobudliwości phase of increased excitability); odwrócenie fazy phase reversal; opozycja faz phase opposition; przesunięcie fazy phase shift
 fazowy phasic; odruch f. phasic reflex; ruch f. phasic movement
 feromon (*syn.* ektohormon) pheromone
 fiksacja fixation; czas fiksacji fixation time; f.

dwuoczną binocular fixation; f. lęku anxiety fixation; f. traumatyczna (*syn.* utrwalenie traumatyczne) traumatic fixation; f. wzroku visual fixation; odruch fiksacji wzrokowej (*syn.* odruch wpatrywania się) visual fixation reflex; przerwa fiksacyjna fixation pause, eye pause
 forma (*syn.* wzorzec, układ, konstelacja) pattern
 fotoptyczny photopic; widzenie fotoptyczne photopic vision (*syn.* widzenie dzienne daylight vision)
 frustracja frustration
 frustracyjny frustrative; warunkowa reakcja frustracyjna conditioned frustrative response

G

gałązka boczna (*syn.* oboczna, kolateralna) collateral fiber
 Gestalt (*Ger.*) (*syn.* postać) Gestalt; zasada postaci Gestalt principle

gestaltizm (*syn.* psychologia postaci) gestaltism
 generalizacja generalization; g. bodźców stimulus generalization (*I. P. Pavlov*); g. reakcji response generalization; g. wygaszania generalization

of extinction (*syn.* wygaszanie wtórne secondary extinction); **gradient generalizacji** generalization gradient
głód hunger; **napęd głodu** hunger drive; **antynapęd głodu** hunger antidrive (*J. Konorski*)
gładki smooth; **mięsień g.** smooth muscle
gnostyczny gnostic; **jednostka gnostyczna** gnostic unit (*J. Konorski*)
gotowość readiness, set; **g. do reakcji preparatory** set, motor set; **g. do uczenia się** learning set; **g. neuronalna** neural set

gradient (*syn.* spad) gradient; **g. generalizacji** generalization gradient; **g. zbliżenia** approach gradient (*syn.* g. celu goal gradient)
granica (*syn.* kres) limit
gromadzenie (*syn.* zapamiętanie) retention
grupa group; **g. doświadczalna** experimental group; **g. kontrolna** control group
guziczek knob, bouton; **guziczki synaptyczne** (*syn.* guziczki końcowe, kolbka synaptyczna) synaptic knobs, boutons terminaux

H

habituacja (*syn.* przywykanie) habituation; **h. odruchu** reflex habituation; **h. odpowiedzi** response habituation
hamowanie (*syn.* zahamowanie) inhibition; **h. antagonistyczne** antagonistic inhibition; **h. antydromowe** antidromic inhibition; **h. autogenetyczne** (*syn.* h. własne mięśni) autogenetic inhibition (*R. Granit*); **h. następcze** inhibitory after-effect; **h. oboczne** collateral inhibition; **h. ochronne** protective inhibition (*I. P. Pavlov*); **h. opóźniające** inhibition of delay (*I. P. Pavlov*); **h. poprawcze** (*syn.* h. korekcyjne) corrective inhibition; **h. pośrednie** indirect inhibition; **h. proste** direct inhibition; **h. proaktywne** proactive inhibition; **h. reaktywne** reactive inhibition (*C. L. Hull*); **h. recyprokalne** (*syn.* h. wzajemne) reciprocal inhibition; **h. retroaktywne** (*syn.* h. wsteczne) retroactive inhibition; **h. różnicowe** differential inhibition (*I. P. Pavlov*); **h. skojarzone** associative inhibition; **h. toniczne** (*syn.* h. ciągłe) tonic inhibition; **h. warunkowe** conditioned inhibition (*I. P. Pavlov*); **h. warunkowe reaktywne** conditioned reactive inhibition, sI_R (*C. L. Hull*); **h. wewnętrzne** internal inhibition (*I. P. Pavlov*); **h. własne mięśni** (*syn.* h. autogenetyczne) autogenetic inhibition (*R. Granit*); **h. Wwedenskiego** Wedensky inhibition; **h. wygaszeniowe** extinctive

inhibition (*I. P. Pavlov*); **h. wzajemne** mutual inhibition, reciprocal inhibition; **h. zewnętrzne** external inhibition (*I. P. Pavlov*); **h. zwrotne** recurrent inhibition
hamulec inhibitor; **h. warunkowy** conditioned inhibitor (*I. P. Pavlov*); **h. pierwotny** primary inhibitor (*J. Konorski*)
hamulcowy inhibitory (*syn.* hamujący inhibiting); **bodziec h.** inhibitory stimulus; **hamulcowe sprzężenie zwrotne** inhibitory feedback; **warunkowanie hamulcowe** inhibitory conditioning
hierarchia dominowania (*syn.* h. nadrzędności) dominant hierarchy
hipofagia hypophagia
hipokineza (*syn.* zubożenie ruchowe) hypokinesia
hipotetyczny hypothetical; **konstrukt h.** hypothetical construct; **zmienna hipotetyczna** hypothetical variable
hipoteza hypothesis; **h. robocza** working hypothesis; **h. zerowa** null hypothesis
hiporefleksja (*syn.* osłabienie odruchów) hyporeflexia
histogram histogram; **h. interwałów** (*syn.* h. odstępów, h. długości przerw) interval histogram; **h. pobodźcowy** poststimulus histogram
homologiczny (*syn.* jednoznaczny) homologous
homolateralny (*syn.* jednostronny, jednoimienny, tożsamy, równostronny, ipsilateralny, nieskrzyżowany) homolateral

I

iglica spike; **i. odcinka początkowego** initial segment spike, IS-spike; **i. somato-dendrytowa** soma-dendrite spike, SD-spike; **potencjał iglicy** spike potential

iglica (EEG) spike; **zespół iglicy i fali** spike and wave complex
imitacja (*syn.* naśladownictwo) imitation (*syn.* reakcja naśladowcza mimetic response)

- imitacyjny** (*syn. naśladowczy, podobny*) mimetic, imitative, allelomimetic
- implantować** (*syn. pref. wgoić, wszczepić*) implant
- implantowany** (*syn. wgojony, wszczepiony*) implanted
- implanowana elektroda** implanted electrode
- „imprinting”** (*syn. napiętnowanie, reakcja piętna, wpajanie*) imprinting
- impuls** impulse; **i. dosyłowy** (*syn. i. afferentny*) afferent impulse; **i. mięśniowy** muscle impulse; **i. nerwowy** nerve impulse; **ruch impulsów** impulse traffic
- indukcja** induction (*syn. wzbudzenie mainly in physics*); **i. dodatnia** positive induction (*I. P. Pavlov*); **i. korowa** cortical induction; **i. nerwowa** neural induction; **i. percepcyjna** perceptual induction; **i. rdzeniowa prosta** direct spinal induction, immediate spinal induction; **i. ujemna** negative induction (*I. P. Pavlov*); **i. wzrokowa** visual induction
- inotropowy** inotropic (*wpływający na siłę skurczu affecting the strength of contraction*)
- „insight”** (*syn. wgląd, intuicja*) insight
- instrumentalny** instrumental; (*syn. sprawczy operant; drugiego typu type II*); **i. bodziec warunkowy** instrumental conditioned stimulus, S^D , discriminative stimulus; **warunkowanie instrumentalne** instrumental conditioning (*E. R. Hilgard and D. G. Marquis*)
- integracja** (*syn. scalenie*) integration
- integracyjny** (*syn. scalający*) integrative; **czynność scalająca** integrative action, integrative activity
- intencjonalny** intentional; **ruchy intencjonalne** intention movements (*O. Heinroth*)
- interneuron** interneuron (*syn. neuron wstawkowy intercalary neuron*); **łańcuch interneuronów** interneuronal chain
- interoceptywny** interoceptive
- interoceptor** interoceptor, visceroreceptor
- interwał** (*syn. przerwa, odstęp*) interval; **histogram interwałów** (*syn. histogram odstępów, histogram długości przerw*) interval histogram
- intrafuzalny** (*syn. pref. śródwrzecionowy, wewnątrzwrzecionowy*) intrafusul
- intuicja** (*syn. wgląd, “insight”*) insight
- ipsilateralny** (*syn. jednostronny, jednoimienny, tożstronny, równostronny, nieskrzyżowany, homolateralny*) ipsilateral
- ischemia** (*syn. odkrwienie*) ischemia
- iskanie** grooming
- istota** (*syn. substancja*) matter, substance; **i. biała** white matter; **i. szara** gray matter
- iteratywny** iterative (*syn. powtarzalny repetitive; wymagający powtarzania requiring repetition*); **chronaksja iteratywna** iterative chronaxy; **odruch i. iteratywny** reflex
- izoelektryczny** isoelectric **i. zapis EEG** isoelectric (record of) EEG
- izolacja** (1) insulation; (2) isolation
- izolacja zmysłowa** (*syn. deprywacja zmysłowa, pozbawienie bodźców zmysłowych*) sensory deprivation

J

- jad** venom, toxine; **j. tężca** (*syn. tetanotoksyna*) tetanus toxine
- jakość** quality; **j. zmysłowa** modality, sensory modality
- jawny** overt; **jawne zachowanie się** overt behavior
- jaskrawość** brightness; **j. wiązki** (*syn. jasność plamki*) beam brightness
- jasność** brightness; **j. plamki** (*syn. jaskrawość wiązki*) beam brightness
- jednobiegunowy** monopolar, unipolar; **elektroda jednobiegunowa** monopolar electrode; **komórka jednobiegunowa** unipolar cell
- jednoimienny** (*syn. tożstronny, ipsilateralny, nieskrzyżowany, równostronny, homolateralny, jednostronny*) ipsilateral
- jednokierunkowy** unidirectional, one-way; **przewodzenie jednokierunkowe** one-way conduction
- jednorodny** homogeneous; **odruch warunkowy j.** homogeneous conditioned reflex (*I. P. Pavlov*)
- jednostka** unit; **j. czuciowa** sensory unit; **j. gnostyczna** gnostic unit (*J. Konorski*); **j. miotatyczna** myotatic unit; **j. recepcyjna** (*syn. j. odbiorcza*) receptive unit; **j. ruchowa** motor unit (*C. S. Sherrington*); **j. standaryzowana** (*syn. j. standardowa*) standard unit; **j. włączeniowa** on-unit (*syn. neuron włączeniowy on-neuron*); **j. wyłączeniowa** off-unit (*syn. neuron wyłączeniowy off-neuron*)
- jednostkowy** unitary; **elektroda jednostkowa** unitary electrode; **j. potencjał czynnościowy** unitary action potential; **j. potencjał postsynaptyczny** unitary postsynaptic potential
- jednostronny** (*syn. ipsilateralny, jednoimienny, homolateralny, tożstronny, nieskrzyżowany, równostronny*) unilateral
- jednoznaczny** (*syn. homologiczny*) homologous

K

kara punishment (*syn. nagroda ujemna* negative reward; *wzmocnienie ujemne* negative reinforcement)
kinestezja kinesthesia (*syn. czucie ruchu* movement sense)
kinestetyczny kinesthetic; **bodziec k.** kinesthetic stimulus
klasyczny classical; **warunkowanie klasyczne** classical conditioning (*syn. warunkowanie typu I* type I conditioning)
koagulacja elektryczna electrocoagulation
kod (*syn. szyfr*) code; **k. dwójkowy** binary code
kodować (*syn. szyfrować, zaszyfrować, zakodować*) code
kodowanie (*syn. szyfrowanie*) coding
kolano knee; **odruch kolanowy** knee reflex, knee jerk (*syn. odruch rzepkowy* patellar reflex)
kolankowy geniculate; **ciałko kolankowate** geniculate body
kolateral (*syn. obocznic*a, *gałązka boczna*) collateral fiber; **k. zwrotna** (*syn. obocznic*a *powracająca*) recurrent collateral
kolbka knob; **k. synaptyczna** (*syn. guziczek końcowy, guziczek synaptyczny*) synaptic knob
kolec (*syn. pref. cień*) spine
komórka cell; **k. nerwowa** nerve cell; **k. hamulcowa** inhibitory cell, I-cell; **k. płaszczowa** (*syn. amficyt*) amphocyte; **k. pobudzeniowa** excitatory cell, E-cell
koncentracja (*syn. (1) ześrodkowanie, (2) stężenie*) (*chem.*) concentration; **k. hamowanie** concentration of inhibition (*I. P. Pavlov*); **k. pobudzenia** concentration of excitation (*I. P. Pavlov*)
koncentryczny concentric; **elektroda koncentryczna** concentric electrode
konfiguracja configuration (*syn. postać Gestalt*)
koneksjonizm connectionism
konflikt między zbliżeniem a unikaniem approach-avoidance conflict

kontralateralny (*syn. pref. przeciwny, syn. drugostronny, przeciwny*) contralateral
konstelacja (*syn. układ, wzorec, forma*) pattern
konstrukt construct
konsumacyjny (*syn. spełniający*) consummatory
końcowy terminal, concerning the end or ending; **guziczek k.** bouton terminal (*syn. guziczek synaptyczny, kolbka synaptyczna* synaptic knob)
koordynacja wrodzona (*syn. utrwalony wzorec reakcji*) fixed action pattern, Erbkoordination (*K. Lorenz*)
kora cortex; **k. mózgowa** cerebral cortex; **k. mózdzkowa** cerebellar cortex; **k. nadnercza** adrenal cortex
korekcyjny corrective; **hamowanie korekcyjne** (*syn. hamowanie poprawcze*) corrective inhibition
korowy cortical; **dokorowy** corticopetal; **odkorowy** corticofugal
kortyzalizacja corticalization
krażenie circulation; **k. krwi** circulation of blood; **k. impulsów** (*syn. rewerberacja impulsów*) reverberation of impulses
korzeń (*syn. korzonek*) root
korzonek (*syn. korzeń*) root; **k. brzuszny** ventral root; **k. czuciowy** sensory root; **k. grzbietowy** dorsal root; **k. przedni** anterior root; **k. ruchowy** motor root; **k. tylny** posterior root; **nić korzonka** root filament; **odruch korzonka grzbietowego** dorsal root reflex; **potencjał korzonka grzbietowego** dorsal root potential
kres (*syn. granica*) limit; **hamowanie pozakresowe** supralimit inhibition (*I. P. Pavlov*)
kresomózgowie (*syn. telencefalon*) telencephalon, endbrain
krótkotrwały short-lasting, short-term; **pamięć krótkotrwała** short-term memory
krzyterium (*syn. sprawdzian*) criterion
kurcz spasm
kurczowy (*syn. spastyczny*) spastic

L

labirynt maze; **l. czasowy** temporal maze; **l. otwarty** elevated maze; **l. T** T-maze; **l. wodny** water maze; **l. Y** Y-maze; **l. zamknięty** enclosed maze; **uczenie się labiryntu** maze learning; **wielokrotny l. T** multiple T-maze
latencja (*syn. pref. okres utajenia*) latency

leukotomia leucotomy
lęk (*syn. niepokój*) anxiety
lękliwy (*syn. bojaźliwy*) timid
limbiczny (*syn. rąbkowy*) limbic
lobektomia (*syn. wycięcie płata*) lobectomy
lobotomia lobotomy

lokalizacja (*syn.* umiejscowienie) localization
lokalny (*syn. pref. miejscowy*) local
lokomocja (*syn. przemieszczanie się*) locomotion
lokomocyjny locomotor; **behawior** l. locomotor behavior

lokomotoryczny locomotive
losowy (*syn. chaotyczny, przypadkowy, stochastyczny*) random, chaotic
łącze (*syn. przełącznik*) relay

M

magnetoreakcja magnetoreaction
makroelektroda macroelectrode
małżowina uszna pinna; **odruch z małżowiny usznej** pinna reflex
manipulacyjny manipulatory; **behawior** m. manipulatory behavior
mediator (*syn. przekaznik*) transmitter
mezoptyczny mesopic; **widzenie** m. mesopic vision
miejscowy (*syn. lokalny*) local; **miejscowa zmiana potencjału** local potential change; **prąd** m. local current
mielina myelin
mielinacja myelination, myelinization
mielinować myelinate
mielinowany (*syn. w osłonce rdzennej, rdzenny*) myelinated, medullated; **włókno mielinowane** myelinated fiber
międzybiegunowy (*syn. międzyelektrodowy*) interpolar; **odległość międzybiegunowa** interpolar distance
międzyelektrodowy (*syn. międzybiegunowy*) inter-electrode
międzyiglicowy interspike; **m. interwał** interspike interval
międzykręgowy intervertebral; **zwój** m. spinal ganglion, intervertebral ganglion, vertebral ganglion
międzyodcinkowy intersegmental
międzypróbowy intertrial; **przerwa międzypróbową** intertrial interval
międzywęzłowy internodal
międzywęźle internode
mięśniowy muscular, concerning muscle; **impuls** m. muscle impulse; **włókno mięśniowe** muscle fiber; **wrzeciono mięśniowe** muscle spindle
mięsień muscle; **m. gładki** smooth muscle; **m. powolny** slow muscle; **m. prążkowany** striate muscle; **m. przeciwstawny** (przeciwdziałający)

(*syn. antagonist*) antagonistic muscle; **m. sercowy** heart muscle; **m. synergiczny** (*syn. współdziałający*) synergic muscle, synergist muscle; **m. szybki** fast muscle, twitch muscle; **m. toniczny** tonic muscle
mikroelektroda micro-electrode; **m. metalowa** metal micro-electrode
miowolny involuntary; **ruch** m. involuntary movement
miniaturowy miniature; **m. potencjał postsynaptyczny** miniature postsynaptic potential
miotatyczny myotatic; **jednostka miotatyczna** myotatic unit; **odruch** m. (*syn. odruch na rozciąganie, odruch własny mięśnia, odruch Hoffmanna*) myotatic reflex, stretch reflex
mnogi (*syn. pref. wielokrotny*) multiple
modulator modulator (*R. Granit*)
molarski molar; **behawior** m. molar behavior
molekularny (*syn. cząsteczkowy*) molecular; **behawior** m. molecular behavior; **biologia molekularna** molecular biology
monosynaptyczny monosynaptic; **odruch** m. monosynaptic reflex
motoneuron (*syn. neuron ruchowy*) motoneuron; **pula** motoneuronów motoneuron pool
motoryczny (*syn. pref. ruchowy*) motor; **plytka motoryczna** (*syn. pref. ruchowa płytka końcowa*) motor endplate
motyw (*syn. pobudka*) motive
motywacja motivation; **m. nabyta** acquired motivation, secondary motivation; **m. pierwotna** primary motivation; **m. trzeciego rzędu** tertiary motivation (*J. P. Seward*); **m. wtórna** secondary motivation; **m. wyuczona** learned motivation, secondary motivation; **m. nagrodowa** incentive motivation
motywacyjny motivational; **ośrodkowy stan** m. central motive state (*C. L. Morgan*)
motywować motivate

N

- nabyty** acquired; **napięd** n. acquired drive; **odruch** n. acquired reflex (conditioned reflex)
- nabywanie** acquisition (*syn.* wytwarzanie elaboration) n. odruchów warunkowych (*syn.* wytwarzanie się odruchów warunkowych) acquisition of conditioned reflexes
- naciągać** (*syn. pref. rozciągać*) stretch
- naciąg, naciąganie** (*syn. pref. rozciąganie*) stretch, stretching
- naczynioruchowy** vasomotor; **odruch** n. vasomotor reflex
- nadczynność** (*syn. czynność zwiększona*) hyperfunction
- nadodcinkowy** suprasegmental; **regulacja nadodcinkowa** suprasegmental control
- nadopuszkowy** (*syn. nadrdzeniowy*) supramedullary; **zwój** n. supramedullary ganglion
- nadprogowy** suprathreshold, supraliminal
- nadrdeniowy** (*syn. nadopuszkowy*) supramedullary
- nadrzędność** (*syn. przewaga, dominacja*) dominance; n. korowa cortical dominance; n. półkuli mózgu hemispherical dominance
- nadrzędny** dominant; **półkula nadrzędna** dominant hemisphere
- nadwrażliwość** hypersensitivity
- nadwrażliwy** hypersensitive
- nadwzgórze** epithalamus
- nadzieja** hope (*O. H. Mowrer*: motivational concept related to reward)
- nagradzanie** rewarding, administering reward
- nagroda** reward, positive reinforcement; n. ujemna negative reward (*syn. kara* punishment)
- nagrodowy** concerning reward or goal; **bodziec** n. goal stimulus (*C. L. Hull*); **reakcja nagrodowa** (*syn. reakcja celu*) goal response
- nakładanie się** overlap; **częściowe** n. partial overlap
- naiwny** naive; n. doświadczalnie experimentally naive
- napad** fit, seizure, attack; n. padaczkowy epileptic seizure
- napaść** (*syn. pref. agresja*) attack, aggression
- napastliwość** (*syn. agresywność*) aggressiveness, aggressivity
- napastliwy** (*syn. agresywny*) aggressive
- napięd** (*syn. popęd*) drive; n. ciekawości curiosity drive; n. nabyty acquired drive; n. pierwotny primary drive; n. uboczny irrelevant drive; n. warunkowy conditioned drive; n. wtórny secondary drive; **przemieszczenie napiędu** drive displacement; **redukcja napiędu** drive reduction (*C. L. Hull*)
- napiędowy** (*syn. popędowy*) concerning drive; **bodziec** n. drive-producing stimulus, drive stimulus; **odruch** n. (*J. Konorski*) drive reflex
- napięcie** (1) tension, stress; (2) tonus, tone; (3) voltage; n. mięśni (*syn. tonus mięśniowy*) muscle tone
- napiętnowanie** (*syn. reakcja piętna, „imprinting”, wpajanie*) imprinting
- napór** (*syn. stress*) stress
- naporowy** (*syn. stressowy*) concerning stress; n. bodziec stress stimulus
- naprzemienność** (*syn. pref. alternacja*) alternation
- narastająca odpowiedź** augmenting response
- narząd wykonawczy** (*syn. efektor*) effector
- nastawienie** attitude; set
- następczy** forward, pro-active, following something, after something, successive; **hamowanie następce** inhibitory after-discharge; **różnicowanie następce** successive discrimination; **skojarzenie następce** forward association; **wyładowanie następce** after-discharge; **zjawisko następce** after effect
- nastrój** mood
- nasycać** (*syn. sycić*) satiate, sate
- nasycanie** satiation in progress, satiating; **ostre** n. acute satiation, one portion satiation; **stopniowe** n. gradual satiation, multi-portion satiation
- nasycenie** (*syn. sytość*) satiety, satiation
- nasycony** satiated, sated
- naśladowczy** (*syn. podobny, imitacyjny*) allelomimetic, mimetic, mimic, imitative; **behawior** n. allelomimetic behavior
- naśladownictwo** (*syn. imitacja*) mimesis, imitation, mimicry
- natychmiastowy** immediate; **pamięć natychmiastowa** immediate memory
- nawyk** habit; **siła nawyku** habit strength (*C. L. Hull*), sH_R
- nauka o zachowaniu się** (*syn. behawiorystyka*) behavioral science
- nauka uczenia się** (*syn. uczenie uczenia się*) learning to learn
- neocerebellum** (*syn. nowy mózdzek*) neocerebellum
- nerw** nerve
- nerwica** neurosis; n. doświadczalna experimental neurosis (*I. P. Pavlov*)
- nerwicogenny** (*syn. pref. nerwicorodny*) neurotogenic
- nerwicorodny** (*syn. nerwicogenny*) neurotogenic
- nerwiczny** neurotic; **objaw** n. neurotic symptom; **zachowanie się nerwiczne** neurotic behavior

nerwowo-gruczołowy preparat nerve-gland preparation
nerwowo-mięśniowy neuro-muscular, myoneural;
komórka nerwowo-mięśniowa neuro-muscular cell; preparat n. nerve-muscle preparation;
przenoszenie nerwowo-mięśniowe neuromuscular transmission; **złącze nerwowo-mięśniowe** myoneural junction
nerwowo-ruchowy neuromotor
nerwowo-wydzielniczy (*syn. neurosekrecyjny*) neurosecretory
nerwowy neural, nervous; **autonomiczny układ n.** autonomic nervous system, ANS; **czynności nerwowe** nervous activity; **droga nerwowa** (*syn. szlak nerwowy*) nerve tract; **impuls n.** nerve impulse; **konceptyjny układ n.** conceptual nervous system, "CNS" (*D. O. Hebb*); **obwodowy układ n.** peripheral nervous system; **ośrodkowy układ n.** central nervous system, CNS; **piłśń nerwowa** (*syn. neuropil*) neuropil(e); **proces n.** nerve process; **przewodnictwo nerwowe** neural conduction; **sieć nerwowa** nerve net; **układ n.** nervous system; **wegetatywny układ n.** vegetative nervous system; **włókno nerwowe** nerve fiber; **wyładowanie nerwowe** neural discharge; **wyższe czynności nerwowe** higher nervous activity (*I. P. Pavlov*); **zakończenie nerwowe** nerve ending; **załamanie nerwowe** nervous breakdown
neuron neuron; **łańcuch neuronów** neuronal chain; **n. ruchowy** (*syn. motoneuron*) motoneuron; **n. włączeniowy** on-neuron (*syn. jednostka włączeniowa* on-unit); **n. włączeniowo-wyłączeniowy** on-off-neuron (*syn. jednostka włączeniowo-wyłączeniowa* on-off-unit); **n. wstawkowy** (*syn. interneuron*) intercalary neuron; **n. wyłączeniowy** off-neuron (*syn. jednostka wyłączeniowa* off-unit); **pula neuronów** neuron pool
neuronowy neuronal, neuronie
neuropil (*syn. piłśń nerwowa*) neuropil(e)
neurosekrecyjny (*syn. nerwowo-wydzielniczy*) neurosecretory

neuryt (*syn. akson, wypustka osiowa*) neurite axon,
niedoczynność (*syn. niedomoga czynnościowa, zmniejszona aktywność*) hypoactivity, hypofunction
niedomoga czynnościowa (*syn. niedoczynność, czynność zmniejszona*) hypofunction
niemielinowany (*syn. bezrdzenny*) unmyelinated, non-medullated; **włókno niemielinowe** unmyelinated fiber, non-medullated fiber
niepamięć (*syn. amnezja*) amnesia; **n. następca** anterograde amnesia; **n. wsteczna** retrograde amnesia
niepobudliwość inexcitability (*syn. refrakcja refractoriness*)
niepobudliwy inexcitable; **błona elektrycznie niepobudliwa** electrically inexcitable membrane
niepokój (*syn. lęk*) anxiety; **n. ruchowy** restlessness, agitation
niepolaryzujący nonpolarizable; **elektroda niepolaryzująca się** nonpolarizable electrode
nieregularny irregular
nieskrzyżowany (*syn. ipsilateralny, jednoimienny, jednostronny, równostronny, homolateralny, tożstronny*) homolateral
niespecyficzny (*syn. pref. nieswoisty*) unspecific
nieswoisty (*syn. niespecyficzny*) unspecific; **n. układ czuciowy** unspecific afferent system
nieunikniony (*syn. nieuchronny*) unavoidable
nie używać, nie używanie disuse
niezamierzone uczenie się (*syn. uczenie się przypadkowe*) incidental learning
niskowzgorze subthalamus
niskowzgorzowy subthalamic
nocycceptor nociceptor (*syn. receptor bólu* pain receptor)
nocycceptywny nociceptive
norma reakcji (*syn. sztywny schemat ruchowy*) fixed action pattern
nowa kora neocortex (*K. Lorenz*)
nowe prążkowie neostriatum
nowy mózdzek (*syn. neocerebellum*) neocerebellum
nowy płaszcz neopallium

O

obciążenie load, stress
obezkorować (*syn. usunąć korę*) decorticate
obezkorowanie (*syn. usunięcie kory, dekortykacja*) decortication
obezkorowiony (*syn. bezkorowy, dekortykowany*) decorticated

obocznicza (*syn. odgałęzienie, gałązka boczna, kolateralna*) collateral; **o. powracająca** (*syn. kolateralna zwrotna*) recurrent collateral
oboczność (*syn. styczność*) contiguity; **prawo oboczności** law of contiguity
oboczny collateral, lateral; **hamowanie oboczne**

- lateral inhibition; uczenie się oboczne collateral learning, concomitant learning
- obojętny neutral, indifferent; bodziec obojętny indifferent stimulus (*I. P. Pavlov*)
- obrona defence
- obronny defensive; bierny odruch o. passive defensive reflex (*I. P. Pavlov*); bodziec o. defensive stimulus, aversive stimulus; czynny odruch o. active defensive reflex (*I. P. Pavlov*); odruch o. defensive reflex
- obszar występowania (*syn. strefa*) (*ecol.*) range
- obuoczny (*syn. dwuoczny*) binocular; widzenie obuoczne binocular vision
- obwód circuit; o. otwarty open circuit; o. rewerberujący reverberation circuit; o. zamknięty closed circuit
- ochronny protective; hamowanie ochronne protective inhibition (*I. P. Pavlov*); odruch o. protective reflex (*J. Konorski*)
- ochronno-konsumacyjny odruch protective consummatory reflex (*J. Konorski*)
- ochronno-przygotowawczy odruch protective preparatory reflex (*J. Konorski*)
- oczekiwanie expectation; expectancy; zasada o. principle of expectancy
- odbiorczy (*syn. recepcyjny*) receiving, receptive, recipient; jednostka odbiorcza (*syn. jednostka recepcyjna*) receptive unit
- odcinkowy (*syn. segmentowy*) segmental; odruch o. segmental reflex
- odczulenie desensitization
- oddechowy respiratory
- oddychanie respiration, breathing
- odgałęzienie (*syn. obocznicza, gałązka boczna, kolateralna*) collateral
- odkorowy corticifugal
- odkrwienie (*syn. ischemia*) ischemia; o. mózgu cerebral ischemia
- odmózdżenie (*syn. decerebracja, usunięcie mózgu*) decerebration
- odmózdżeniowa sztywność decerebrate rigidity
- odmózdzić decerebrate
- odnowa (*syn. pref. wznowienie, odzyskanie*) recovery, restoration
- odośrodkowy centrifugal; włókno odośrodkowe centrifugal fiber
- odpowiedź response; o. narastająca augmenting response; o. rekrutacyjna recruiting response; o. wywołana evoked response
- odroczenie delay; nagroda po odroczeniu post-delay reward; nagroda przed odroczeniem pre-delay reward
- odroczone delayed; alternacja odroczone delayed alternation; odroczone dobieranie według wzorca delayed matching-to-sample; reakcja odroczone delayed response
- odruch reflex; o. bezwarunkowy unconditioned (unconditional) reflex (*I. P. Pavlov*); o. celowniczy targetting reflex (*J. Konorski*); o. fiksacji wzrokowej (*syn. o. wpatrywania się*) visual fixation reflex; o. H., o. Hoffmanna (*syn. o. na rozciąganie, o. własny mięśnia*) H. reflex, Hoffmann's reflex, myotatic reflex, stretch reflex; o. korzonka grzbietowego dorsal root reflex, DRR; o. (wy)prostowania się (*syn. o. powstawania*) righting reflex; o. rzepkowy (*syn. o. kolanowy*) patellar reflex; o. skrzyżowany crossed reflex; o. warunkowy conditioned (conditional) reflex (*I. P. Pavlov*); o. warunkowy instrumentalny instrumental conditioned reflex (*E. R. Hilgard, D. G. Marquis*); o. warunkowy klasyczny classical conditioned reflex¹ (*E. R. Hilgard, D. G. Marquis*); o. warunkowy sprawczy operant conditioned reflex (*B. F. Skinner*); o. warunkowy I typu type I conditioned reflex (*S. Miller, J. Konorski*); o. warunkowy II typu type II conditioned reflex (*S. Miller, J. Konorski*); o. włókienkowy axon reflex; o. wodzenia following reflex (*syn. o. śledzenia*) tracking reflex)
- odruchowy reflexive, reflex-like, concerning reflex; hamowanie odruchowe reflex inhibition; łuk o. reflex arc; obwód o. reflex circuit; odruchowe wydzielanie śliny reflex salivation; odruchowe zwężenie źrenicy reflex pupillary contraction
- odrzut rebound; o. pohamulcowy post-inhibitory rebound
- odsyłowy (*syn. eferentny*) efferent
- odstęp (*syn. pref. przerwa, interwał*) interval; histogram odstępów interval histogram
- odwrocenie reversal; o. fazy phase reversal
- odwzorować (*syn. pref. rzutować*) project
- odwzorowanie (*syn. pref. projekcja*) projection
- odzyskanie (*syn. pref. wznowienie, odnowa*) recovery, restoration
- odżywczy (*syn. pref. troficzny*) trophic, nutritive
- ogniskowy focal; padaczka o. focal epilepsy (*syn. padaczka Jacksonowska*) Jacksonian epilepsy)
- okluzja occlusion
- oko zredukowane schematic eye
- okres period; o. izolowanego działania bodźca warunkowego period of isolated action of the

¹ In Hilgard, Marquis' or Skinners' terminology it should be "response" but in Polish the "reflex" is appropriate.

- conditioned stimulus, CS-US interval; o. subnormalny (*syn.* o. obniżonej pobudliwości) subnormal period; o. utajenia (*syn.* latencja) latent period, latency
- okresowy (*syn.* periodyczny) periodic; drganie okresowe periodic oscillation; nagradzanie okresowe periodic reward; wzmacnianie okresowe (*syn.* wzmacnianie periodyczne, wzmacnianie równookresowe) periodic reinforcement
- oligosynaptyczny (*syn.* skąposynaptyczny) oligo-synaptic
- opiekuńczy (*syn.* epimeletyczny) epimeletic (*J. P. Scott*)
- oporność resistance; o. na warunkowanie resistance to conditioning; o. na wygaszanie resistance to extinction
- opozycja faz (*EEG*) phase opposition
- opór (*elec.*) resistance
- opóźniający delaying, causing delay; hamowanie opóźniające inhibition of delay (*J. P. Pavlov*)
- opóźnienie delay; o. impulsu impulse delay; o. synaptyczne synaptic delay; o. złącza junctional delay
- opóźniony delayed; prostowanie opóźnione delayed rectification; warunkowanie z opóźnionym wzmocnieniem (nagrodą) delayed reinforcement (reward) conditioning
- opuszczenie omission; błąd opuszczenia error of omission (*cf.* popełnienie)
- opuszkowy bulbar
- orientacja orientation
- orientacyjny orienting, concerning orientation; odruch o. orienting reflex, orientation reflex
- ortodromowy orthodromic
- oscylacja (*syn.* drganie) oscillation
- oscylacyjny oscillatory; neuron o. oscillatory neuron
- oscyloskop oscilloscope
- osłabienie odruchów (*syn.* hiporefleksja) hypo-reflexia
- ostrzegać warn
- ostrzegawczy warning; bodziec (sygnał) o. warning stimulus (signal)
- ośrodek center; o. głodu hunger center; o. sytości satiety center
- ośrodkowy (*syn.* centralny) central; concerning nervous center; o. stan hamowania central inhibitory state (*C. S. Sherrington*); o. stan napędowy central motive state (*C. L. Morgan*); o. stan pobudzenia central excitatory state (*C. S. Sherrington*); o. układ nerwowy central nervous system, CNS
- ośrodkowo-mózgowy centrencephalic; układ o. centr-encephalic system (*G. W. Penfield*)
- otaczający świat Umwelt (*J. von Uexküll*), a part of the external world (Aussenwelt) which acts upon organism's senses
- otoczenie surroundings
- otwarty open; obwód o. open circuit

P

- padaczka (*syn.* epilepsja) epilepsy; p. ogniskowa focal epilepsy (*syn.* p. Jacksonowska Jacksonian epilepsy)
- padaczkopodobny epileptoid; napad p. epileptoid seizure
- padaczkorodny epileptogenic
- padaczkowy epileptic; napad p. epileptic attack (fit, seizure)
- pamięć memory; p. asocjacyjna associative memory; p. długotrwała long-term memory; p. dynamiczna dynamic memory; p. krótkotrwała short-term memory; p. magnetyczna magnetic memory; p. przejściowa transient memory; p. świeża recent memory; zakres pamięci memory span
- pamięciowy mnemonic; ślad p. (*syn.* engram) mnemonic trace
- parabioza parabiosis
- paradendrytowy (*syn.* przydendrytowy) paraden-dritic; synapsa paradendrytowa (*syn.* s. przy dendrytowa) paradendritic synapse
- paradoksalny paradoxical; sen p. paradoxical sleep
- parasympatyczny (*syn.* pref. przywspółczulny) pa-rasympathetic
- parasympatykomimetyczny parasymphathomimetic
- pasma band; p. tłumiące suppressor band (*syn.* pole tłumiące suppressor area)
- percepcja (*syn.* postrzeganie, spostrzeganie) per-ception
- percepcyjny (*syn.* doznaniowy) perceptive; jednostka percepcyjna perceptive units; uczenie się percep-cyjne perceptual learning
- periodyczny (*syn.* pref. okresowy) periodic
- perseweracja perseveration
- perseweracyjny ślad bodźca perseverative stimulus trace (*C. L. Hull*)
- pęcherzyk vesicle; p. synaptyczny synaptic vesicle

- pętla loop; p. gamma gamma loop; p. jądra ogo-
 niastego caudate loop (*N. A. Buchwald*); p.
 tętnicy szyjnej carotid loop (*syn. p. van Leer-*
suma van Leersum's loop)
 pień trunc, stem; p. mózgu brain stem; p. zazwojo-
 wy postganglionic trunc; p. przedzwojowy
 preganglionic trunc
 pierścieniowo-spiralne zakończenie annulo-spiral
 ending
 piętno mark, stigma; reakcja piętna (*syn. napiętno-*
wanie, wpajanie, „imprinting”) “imprinting”
 pilśń nerwowa (*syn. neuropil*) neuropil(e)
 plan design, plan, scheme; p. doświadczenia experi-
 mental design
 plastyczność plasticity
 płytka plate, plaque; p. elektryczna electroplaque,
 electroplate; ruchowa p. końcowa (*syn. p. mo-*
toryczna) motor end plate
 poanodowy post-anodal; torowanie poanodowe post-
 anodal facilitation; poanodowe wzmoczenie po-
 budliwości post-anodal supernormality
 pobieranie pokarmu food intake
 pobudzający post-stimulus; histogram p. post-stim-
 ulus histogram, PSH
 pobudka (*syn. motyw*) motive
 pobudliwość excitability
 pobudliwy excitable; p. chemicznie chemically
 excitable; p. elektryczne electrically excitable;
 p. mechanicznie mechanically excitable
 pobudzeniowy excitatory; p. potencjał postsynap-
 tyczny excitatory postsynaptic potential, EPSP
 początkowy initial; p. odcinek (aksonu) initial
 segment (of axon); IS, iglica odcinka początko-
 wego IS spike
 poczynnościowy post-activation
 podkorowy subcortical
 podkorze subcortex
 podnieta stimulus, incentive, incitement
 podobny (*syn. naśladowczy, imitujący*) mimetic
 podprogowy subliminal, below threshold
 pokarmowy alimentary, concerning food or feeding;
 odruch p. alimentary reflex, food reflex; ośrodek
 p. food center, feeding center
 pole field; area; p. odbiorcze (*syn. p. recepcyjne*)
 receptive field; p. odbiorcze współśrodkowe
 concentric field; p. projekcyjne projection
 area; p. tłumiące suppressor area (*syn. pasmo*
tłumiące suppressor band)
 polisynaptyczny polysynaptic
 połączenie connection, bond, linkage; p. nerwowe
 neural bond
 położenie position
 polykanie swallowing, deglutition
 ponadnormalny bodziec kluczowy supernormal sign
 stimulus
 ponadprogowy above threshold, supraliminal
 popełnienie commission; błąd popełnienia error
 of commission (*cf. opuszczenie*)
 popęd (*syn. pref. napęd*) drive
 popędowy (*syn. napędowy*) concerning drive
 poprawczy corrective; hamowanie poprawcze correc-
 tive inhibition (*P. S. Kupalov*)
 poprzez synapsę (*syn. transsynaptyczny*) trans-
 synaptic
 postać (*syn. Gestalt*) Gestalt; zasada postaci Gestalt
 principle
 postaciowy configurational; bodziec p. configura-
 tional stimulus
 postawa attitude; posture
 postawny postural; odruch p. postural reflex
 postronny irrelevant; napęd p. irrelevant drive
 (*C. L. Hull*)
 postrzeganie (*syn. percepcja*) perception
 postsynaptyczny postsynaptic; potencjał p. post-
 synaptic potential
 pośredni intermediate, mediated; indirect
 potencjał potential; p. czynnościowy action poten-
 tial; p. generatorowy generator potential;
 p. następczy after potential; p. reakcji reaction
 potential (*C. L. Hull*); p. receptorowy receptor
 potential; p. rozrusznikowy pacemaker potential;
 p. uszkodzeniowy (*syn. p. demarkacyjny*) injury
 potential, demarcation potential; p. wywołany
 (*syn. p. polowy*) evoked potential, field potential
 potencjalny potential; połączenie potencjalne po-
 tential connection
 potężowy post-tetanic; spotęgowanie potężowe
 post-tetanic potentiation
 potrzeba need
 powierzchnia surface; p. odbiorcza receptive surface
 powierzchniowy superficial, concerning surface
 powinowactwo asocjacyjne associative affinity,
 belongingness (*E. L. Thorndike*)
 powolny slow; fala powolna slow wave; mięsień p.
 slow muscle; potencjał p. slow potential
 powracający (*syn. pref. zwrotny, powrotny*) re-
 current
 powrotny recurrent; odruch p. recurrent reflex
 powtarzalny (*syn. iteratywny*) repetitive, iterative
 poza posture; p. dominacji dominant posture; p.
 uległości submissive posture
 zakresowy supralimit; hamowanie pozakresowe
 supralimit inhibition (*I. P. Pavlov*)
 pozawrzecionowy extrafusal; włókno mięśniowe
 pozawrzecionowe extrafusal muscle fiber
 pozbawienie (*syn. deprywacja*) deprivation; p.

- bodźców zmysłowych (*syn. pref. izolacja zmysłowa*; *syn. deprywacja zmysłowa*) sensory deprivation
- pozapiramidowy extrapyramidal (*J. Prus*); układ p. extrapyramidal system
- pozorny (*syn. rzekomy*) sham, false
- pragnienie (1) desire; (2) thirst
- prawo law; p. styczności law of contiguity; p. skutku (*syn. p. efektu*) law of effect (*E. L. Thorndike*); p. heterogenicznego sumowania bodźców kluczowych rule of heterogeneous summation (*N. Tinbergen*); p. świeżych asocjacji law of recency; p. „wszystko albo nic” law “all or nothing”
- prąd current, stream; p. stały direct current; p. zmienny alternating current
- prążkowie striate body, corpus striatum; neuron prążkowiec striatal neuron
- prążkowany striate, striatal; ciało prążkowane striate body; kora prążkowana striate cortex (*syn. kora wzrokowa* visual cortex); mięsień poprzeczny p. striate muscle
- preferencja preference
- preparat preparation; p. izolowanego mózgowia encéphale isolé preparation (*P. Bremer*); p. izolowanego mózgu cerveau isolé preparation (*P. Bremer*); p. nerwowo-gruczołowy nerve-gland preparation; p. nerwowo-mięśniowy nerve-muscle preparation; p. pretrygeminalny pretrigeminal preparation
- presynaptyczny presynaptic; hamowanie presynaptyczne presynaptic inhibition; impuls p. presynaptyczny presynaptic impulse
- pretrygeminalny pretrigeminal; preparat p. pretrygeminalny pretrigeminal preparation
- proaktywny proactive; hamowanie proaktywne proactive inhibition
- progowy liminal, concerning threshold; bodziec p. threshold stimulus, liminal stimulus; pobudliwość progowa liminal sensitivity
- projekcja (*syn. odwzorowanie*) projection; p. ekranowa (*syn. rzutowanie punkt-do-punktu*) point-to-point projection; p. nerwowa neural projection
- promieniowanie (*syn. pref. promienistość*) radiation
- promienistość radiation; p. wzrokowa optic radiation
- proprioceptywny proprioceptive
- proprioceptor proprio(re)ceptor
- prostowanie (*syn. rozginanie*) extension
- prostownik (1) rectifier; (2) extensor (*syn. rozginacz*) protopatyczny protopathic; czucie protopatyczne protopathic sensibility (*H. Head*)
- próba trial, test; uczenie się w jednej próbie one trial learning
- próg threshold, limen; p. pobudzenia threshold of excitation; p. różnicy differential threshold
- przebieg niestabilny transient; maszyna matematyczna do uśredniania przebiegów niestabilnych computer of average transients
- przebudzić awake
- przecięcie transection; p. pretrygeminalne pretrigeminal transection; p. środkowo-mostowe pretrygeminalne midpontine pretrigeminal transection
- przechodni transsituational
- przeciwległy (*syn. przeciwstronny, drugostronny, kontralateralny*) contralateral, heterolateral; półkula przeciwległa contralateral hemisphere
- przeciwnapęd (*syn. antynapęd*) antidrive (*J. Konorski*)
- przeciwstronny (*syn. pref. przeciwległy, drugostronny, kontralateralny*) contralateral
- przeciwdziałający (*syn. antagonistyczny, przeciwstawny*) antagonist
- przeciwestawny (*syn. pref. przeciwdziałający, antagonistyczny*) antagonistic
- przeczułica hyperesthesia
- przedczołowy prefrontal; kora przedczołowa prefrontal cortex
- przedstawicielstwo (*syn. reprezentacja*) representation; korowe p. cortical representation
- przedzwojowy preganglionic; pień p. preganglionic trunc; włókno przedzwojowe preganglionic fiber
- przedwstępny potencjał prepotential
- przekazywać transmit
- przekazywanie (*syn. pref. przekąźnictwo*) transmission
- przekąźnictwo (*syn. przekazywanie*) transmission; p. chemiczne chemical transmission; p. elektryczne electrical transmission; p. synaptyczne synaptic transmission
- przekąźnik (*syn. mediator*) transmitter
- przekąźnikowy concerning transmitter; substancja przekąźnikowa transmitter substance
- przełącznik (*syn. łącze*) relay; p. synaptyczny synaptic relay
- przemieszczenie displacement (*syn. lokomocja* locomotion)
- przeniesienie (*syn. pref. transfer*) transfer; p. reakcji redirection activity
- przeniesiony ból (*syn. ból promieniujący*) referred pain
- przeróbka (odruchów warunkowych) (*syn. przeuczanie*) reversal training
- przerwa (*syn. interwał, odstęp*) interval, pause;

- histogram długości przerw interval histogram;
 p. międzyprobowa intertrial interval
 przestankowy intermittent; wzmacnianie przestankowe (*syn. pref. wzmacnianie sporadyczne*) intermittent reinforcement, partial reinforcement
 przestrzenny spatial; orientacja p. spatial orientation; sumowanie p. spatial summation
 przesunięcie fazowe phase shift
 przetwornik converter; p. dwójkowo-dziesiętny binary-to-digital converter
 przeuczanie (*syn. przeróbka (odruchów warunkowych)*) reversal learning
 przewaga (*syn. pref. nadrzędność, syn. dominacja*) dominance
 przewęzenie Ranviera (*syn. węzeł Ranviera*) Ranvier node
 przewlekły (*syn. chroniczny*) chronic
 przewodnictwo conductivity, conductance
 przewodzenie conduction, transmission; p. skokowe saltatory conduction; p. wybiórcze optional transmission (*R. Lorente de Nó*); p. z dekrementem decrement conduction
 przodomózgowie forebrain, prosencephalon
 przybliżające warunkowanie approximation conditioning, "shaping"
 przydendrytowy (*syn. paradendrytowy*) paradendritic; synapsa przydendrytowa (*syn. s. paradendrytowa*) paradendritic synapse
 przygotowawczy preparatory; odruch p. preparatory reflex; zachowanie się przygotowawcze preparatory behavior
 przyjmowanie pokarmu food intake
 przypadkowy (*syn. losowy, chaotyczny*) accidental, random, stochastic
 przypominać recall
 przypominanie recall
 przystosowanie (*syn. adaptacja*) adaptation
 przyśrodkowy medial; p. pęczek przodomózgowia medial forebrain bundle
 przytomność (*syn. czuwanie, świadomość*) consciousness, wakefulness
 przywspółczulny (*syn. parasympatyczny*) parasympathetic
 przywykanie (*syn. habituacja*) habituation
 przyżegnanie elektryczne electrocautery
 pseudosynapsa (*syn. pref. efapsa, synapsa rzekoma*) ephapse
 pseudosynaptyczny (*syn. efaptyczny*) ephaptic
 pseudowarunkowanie (*syn. warunkowanie rzekome*) pseudoconditioning
 psychogalwaniczna reakcja psychogalvanic response
 psychologia postaci (*syn. gestaltizm*) gestaltism
 pula pool; p. motoneuronów motoneuron pool

R

- rąbkowy (*syn. limbiczny*) limbic; układ r. limbic system
 rdzeń medulla, core; r. kręgowy spinal cord; r. nadnercza adrenal medulla; r. przedłużony oblongata, bulb
 rdzeniomózgowie myelencephalon
 rdzeniowy medullary, concerning spinal cord; odruch r. spinal reflex
 rdzenny (*syn. mielinowy, w osłonce rdzennej*) myelinated, medullated; włókno rdzenne myelinated fiber
 reakcja response, reaction; r. bezwarunkowa unconditioned response; r. dowolna voluntary response; r. mimowolna involuntary response; r. nagrodowa (*syn. r. celu*) goal response (*C. L. Hull*); r. naśladowcza mimetic response; r. na wyłączenie on-response; r. na wyłączenie off-response; reakcje niezgodne incompatible responses; r. odroczone delayed response; r. piętna (*syn. napiętnowanie, wpajanie, "imprinting"*) imprinting; r. poronna abortive response;
 r. przerzutowa displacement activity; r. różnicowa differential response; r. spełniająca (*syn. r. konsumacyjna*) consummatory response; r. strachu fear response; r. unikania (*syn. r. zapobiegawcza*) avoidance response; r. upustowa vacuum activity, Leerlaufreaction; r. warunkowa conditioned response; r. współzawodnicząca competing response; r. wymknienia (*syn. r. ucieczki*) escape response; r. zatrzymania arrest reaction; r. zredukowana attenuated response
 reaktywność reactivity
 reaktywny reactive; hamowanie reaktywne reactive inhibition, I_R (*C. L. Hull*)
 recepcyjny (*syn. pref. odbiorczy*) receptive; pole recepcyjne (*syn. pole odbiorcze*) receptive field
 receptor receptor; r. bólu (*syn. nocyreceptor*) pain receptor
 recyprokalny reciprocal (*syn. wzajemny* mutual); hamowanie recyprokalne reciprocal inhibition; unerwienie recyprokalne reciprocal innervation
 redukcja napędu drive reduction (*C. L. Hull*)

refrakcja refractoriness (*syn.* **niepobudliwość** inexcitability); **okres refrakcji bezwzględnej** absolutely refractory period; **okres refrakcji względnej** relatively refractory period
refrakcyjny refractory
rekrutacja recruitment; **korowa r.** cortical recruitment; **rdzeniowa r.** spinal recruitment
rekrutacyjny recruiting; **odpowiedź rekrutacyjna** recruiting response
randomizacja (*syn.* **ulosowanie**) randomization
reobaza rheobase
reoreceptor rheoreceptor
repolaryzacja repolarization
reprezentacja (*syn. pref.* **przedstawicielstwo**) representation; **r. korowa** cortical representation
retroakcja (*syn.* **działanie wstecz**) retroaction
retroaktywny (*syn.* **wsteczny**) retroactive; **hamowanie retroaktywne** retroactive inhibition; **torowanie retroaktywne** retroactive facilitation
rewerberacja reverberation; **r. impulsów** (*syn.* **krażenie impulsów**) reverberation of impulses
rewerberować reverberate
rozczapierzenie fanning; **r. palców** toe fanning
rozchodzić się (*syn.* **szerzyć się**) spread
rozciągać (*syn.* **naciągać**) stretch
rozciąganie (*syn.* **naciąg, naciąganie**) stretch, stretching
rozciągowy concerning stretch or pulling; **odruch r.** stretch reflex
rozdwojony bifurcated, split; **mózg r.** split brain
rozlany diffuse; **projekcja rozlana** diffuse projection
rozładować (*syn. pref.* **wyladować**) discharge
rozginacz (*syn.* **prostownik**) extensor
rozginanie (*syn.* **prostowanie**) extension
rozhamowanie disinhibition
rozkład distribution, pattern; **r. czasowy** temporal pattern; **r. normalny** normal distribution
rozkrzewienie branching
rozpoznawanie recognition; **r. formy** pattern recognition
rozpraszalność distractibility
rozróżniać discriminate
rozprzestrzenienie (*syn.* **szerzenie się, rozchodzenie się**) spreading

rozróżnianie discrimination; **r. wzrokowe** visual discrimination
rozzszczenie odruchów warunkowych (*syn.* **schizokineza**) schizokinesis (*W. H. Gantt*)
rozwój development; **r. układ nerwowy** myelogenesis
równookresowe wzmacnianie fixed interval reinforcement (*syn.* **wzmacnianie periodyczne** periodic reinforcement)
równostronny (*syn.* **jednostronny, nieskrzyżowany, jednoimienny, tożsronny, ipsilateralny, homolateralny**) homolateral
różnicować differentiate
różnicowanie differentiation (*I. P. Pavlov*)
różnicowy differential: **bodziec r.** differential stimulus; **hamowanie różnicowe** differential inhibition; **reakcja różnicowa** differential response; **wzmacniacz r.** differential amplifier
różnorodny heterogeneous; **odruch warunkowy r.** heterogeneous conditioned reflex (*I. P. Pavlov*)
ruch movement
ruchliwość mobility; **r. lokomocyjna** motility
ruch impulsów traffic of impulses
ruchy intencjonalne intention movements (*O. Heinrich*)
ruchowy (*syn.* **motoryczny**) motor, concerning movement; **jednostka ruchowa** motor unit (*C. S. Sherrington*); **kora ruchowa** motor cortex; **nawyk r.** motor habit; **odruch r.** reflex movement, motor reflex, **włókno ruchowe** motor fiber
rytm rhythm; **r. księżycowy** (*syn.* **r. lunarny**) lunar rhythm; **r. okołodobowy** circadian rhythm; **r. pływowy** tidal rhythm; **r. sezonowy** seasonal rhythm
rytualizacja ritualization
rzekomy (*syn.* **pozorny**) sham, false; **synapsa rzekoma** (*syn. pref.* **efapsa**) ephapse; **wściekłość rzekoma** sham rage
rzepkowy concerning kneecap, patellar; **odruch r.** knee-jerk reflex (*syn.* **odruch kolanowy** "knee reflex")
rzutować (*syn.* **odwzorować**) project
rzutowanie punkt-do-punktu (*syn.* **projekcja ekranowa**) point-to-point projection

S

salwa volley; **s. impulsów** volley of impulses; **s. przedzwojowa** preganglionic volley; **s. warunkująca** conditioning volley
samica female

samoistny (*syn. pref.* **spontaniczny, syn. samorzutny**) spontaneous
samopobudzający (*syn.* **samowzbudny**) selfexciting
samoprzemieszczanie self-propagation

- samorzutny** (*syn. pref. spontaniczny, syn. samoistny*) spontaneous; **odnowa samorzutna** spontaneous recovery (*syn. wznowienie samorzutne, wznowienie samoistne*)
- samowzbudny** (*syn. samopobudzający się*) self-exciting
- scalający** (*syn. integracyjny*) integrative
- scalanie** (*syn. integracja*) integration
- schemat** schema; **s. ciała** body schema
- schematyczny** schematic
- schodkowaty** (*syn. pref. skokowy, syn. skaczący*) saccadic; **schodkowate ruchy oczu** (*syn. skokowe ruchy oczu*) saccadic eye movements
- schizokineza** (*syn. rozczepienie odruchów warunkowych*) schizokinesis (*W. H. Gantt*)
- segmentowy** (*syn. pref. odcinkowy*) segmental
- sen** sleep; **ośrodek snu** sleep center; **s. paradoksalny** fast sleep, paradoxical sleep; **s. powolny** slow sleep
- senność** drowsiness
- sercowy** cardiac, concerning heart; **odruch s.** cardiac reflex, heart rate reflex
- seryjny** serial; **uczenie się seryjne** (*syn. uczenie się ciągów*) serial learning
- siateczkowaty** reticular; **teoria siateczkowata** reticular theory (of the nervous system)
- siatkowy** reticular; **s. układ wzбудzający (uczynniający)** reticular activating system, RAS; **twór s.** reticular formation;
- siatkowo-rdzeniowa droga** reticulo-spinal tract
- sieć** net, network
- sigma** (σ) (1) milisecond; (2) standard deviation; **rytm s.** sigma rhythm, EEG rhythm around 14 cycle/sec; **wrzeciono s.** sigma spindle
- siła nawyku** habit strength
- skaczący** jumping, saltatory, saccadic (*syn. pref. skokowy* for saltatory, and *schodkowaty* for saccadic)
- skojarzenie** (*syn. pref. asocjacja*) association; **s. wsteczne** (*syn. asocjacja wsteczna*) backward association, retroactive association
- skojarzeniowy** (*syn. asocjacyjny*) associative, concerning association
- skokowy** saltatory; **przewodzenie skokowe** saltatory conduction; **skokowe ruchy oczu** (*syn. schodkowate ruchy oczu*) saccadic eye movements
- skomasowany** massed; **ćwiczenie skomasowane** (*syn. ćwiczenie zagęszczone*) massed practice
- skotoptyczny** (*syn. zmierzchowy*) scotopic; **widzenie skotoptyczne** (*syn. widzenie zmierzchowe*) scotopic vision
- skórno-galwaniczna reakcja** galvanic skin response, GSR
- skroniowy** temporal, concerning temporal region (of head or brain)
- skrośbłonowy** transmembrane; **potencjał s.** transmembrane potential
- skrośkorowy** transcortical
- skrzynka** box; **czarna s.** black box; **s. Skinnera** Skinner box; **s. zadań** problem box
- skrzyżowanie** crossing, decussation
- skurcz** contraction
- skuteczny** (*syn. efektywny, użytkowy*) effective
- skutek** (*syn. efekt*) effect; **prawo skutku** (*syn. prawo efektu*) law of effect (*E. L. Thorndike*)
- somato-dendrytowy** concerning soma and dendrites
- iglica somato-dendrytowa** SD-spike
- somato-motoryczny** somato-motor
- somato-sensoryczny** somato-sensory; **kora somato-sensoryczna** somato-sensory cortex
- spad** (*syn. pref. gradient*) gradient
- spastyczność** spasticity
- spastyczny** (*syn. kurczowy*) spastic
- specyficzny** (*syn. swoisty*) specific; **s. bodziec dotykowy** specific tactile stimulus (*C. Dobrzecka, J. Konorski*)
- spoczynek** rest
- spoczynkowy** concerning rest; **potencjał s.** resting potential
- spełniający** (*syn. konsumacyjny*) consummatory; **odruch s.** consummatory reflex; **reakcja spełniająca** consummatory response
- splot** plexus; **s. nerwowy** nerve plexus
- spoidło** commissure
- spoidłowy** commissural; **włókno spoidłowe** commissural fiber
- spolaryzowanie** (*syn. ubiegunowanie*) polarization
- spontaniczny** (*syn. samorzutny, samoistny*) spontaneous; **czynność spontaniczna** spontaneous activity
- sporadyczny** sporadic; **bodziec s.** sporadic stimulus; **wzmacnianie sporadyczne** partial reinforcement (*syn. wzmacnianie przestankowe* intermittent reinforcement)
- spotęgowanie potężcowe** post-tetanic potentiation
- spostrzeganie** (*syn. percepcja, postrzeganie*) perception
- sprawczy** (*syn. instrumentalny, drugiego typu*) operant; **warunkowanie sprawcze** operant conditioning (*B. F. Skinner*)
- sprawdzian** (*syn. pref. kryterium*) criterion
- sprzęganie** coupling; **s. elektryczne** electric coupling, electrotonic coupling

sprężenie zwrotne feedback; **dodatknie s. z. posi-**
 tive feedback; **ujemne s. z. negative feedback**
 sprzymierzony alied, synergistic, agonistic; **grupa**
mięśni sprzymierzonych synergic muscle group;
mięsień s. (syn. mięsień współdziałający, mięsień
synergiczny) synergic muscle, synergist; (syn.
agonista) agonistic muscle, agonist; odruch s.
 allied reflex
 spust (syn. wyzwalacz, układ spustowy) trigger
 spustowy (syn. wyzwalający) concerning trigger;
 układ s. Schmitta Schmitt trigger
 stacjonarny stationary, non-spreading; **pobudzenie**
stacjonarne stationary excitation (N. Y. We-
densky)
 stała constant; **s. czasu time constant**
 stałostosunkowe wzmacnianie fixed ratio reinforce-
 ment
 standardowy standard; **odchylenie standardowe stan-**
 dard deviation
 standaryzowany standard; **wynik s. standard score**
 startowy starting, concerning start; **startle; odruch s.**
 start reflex, startle reflex
 stawowy concerning joint; **czucie stawowe joint**
 sense, arthresthesia
 stereotaksja stereotaxis; **s. mózgu brain stereotaxis**
 stereotaktyczny stereotaxic
 stereotyp stereotype; **s. dynamiczny dynamic stereo-**
 type (I. P. Pavlov)
 stężenie (syn. koncentracja) concentration
 stłumienie suppression
 stochastyczny (syn. losowy) stochastic
 stojak do badań odruchów warunkowych Pavlovian
 stand
 stosunek ratio; **s. sygnału do szumów signal-to-noise**
 ratio
 strach fear
 strefa (1) zone; (2) range (ecol.) (syn. obszar);
 s. ergotropowa ergotropic zone (W. R. Hess);
 s. mieszkalna home range; **s. trofotropowa**
 trophotropic zone (W. R. Hess); **s. życiowa**
 life range
 stress (syn. napór) stress
 stressowy (syn. naporowy) concerning stress
 strumień (syn. wiązka) beam
 styczność (syn. oboczność) contiguity; **s. w czasie**
 temporal contiguity
 styk (syn. pref. synapsa) synapse, contact
 subnormalny subnormal; **faza subnormalna subnor-**
 mal phase (syn. faza obniżenia pobudliwości
 phase of diminished excitability); **okres s. (syn.**
okres obniżonej pobudliwości) subnormal period
 subordynacja subordination; **s. ośrodkowa central**
 subordination

substancja (syn. pref. istota) substance, matter
subsynaptyczny subsynaptic; utkanie subsynaptyczne
 subsynaptic web (E. D. P. de Robertis)
sumowanie summation; s. przestrzenne spatial
 summation; **s. w czasie temporal summation**
supernormalny supernormal; faza supernormalna
 supernormal phase (syn. faza wzmożonej
 pobudliwości phase of increased excitability)
 supramaksymalny supermaximal
 swobodny free, unrestricted; **swobodne kojarzenie**
 free association; **swobodna reakcja sprawcza**
 free operant (B. F. Skinner)
 swoisty (syn. nasycać) satiate, sate
 sygnał signal, cue, stimulus; **s. ostrzegawczy warn-**
 ing stimulus; **stosunek sygnału do szumów**
 signal-to-noise ratio
 sylaba (syn. zgłoska) syllable
 sympatyczny (syn. pref. współczulny) sympathetic
 sympatykomimetyczny sympathomimetic
 synapsa (syn. styk) synapse; **s. akso-aksonowa**
 axo-axonal synapse; **s. axo-dendrytowa axo-den-**
 dritic synapse; **s. akso-somatyczna axo-somatic**
 synapse; **s. cierniowa spine synapse; s. rzekoma**
 (syn. efapsa, pseudosynapsa) ephapse; **s. szcze-**
linowa cleft synapse; s. zwarta tight synapse
 synaptyczny synaptic; **mediator s. synaptic trans-**
 mitter; **szczelina synaptyczna synaptic cleft**
 zespół (syn. zespół) syndrome
 system (syn. pref. układ) system
 sytość (syn. nasycenie) satiety; **ośrodek sytości**
 satiety center
 sytuacja situation; **s. doświadczalna experimental**
 situation
 sytuacyjny situational; **bodźce sytuacyjne situational**
 stimuli
 szary gray; **istota szara gray matter**
 szczałkowy rudimentary, residual; **narząd sz.**
 rudimentary organ; **szczałkowe spotęgowanie**
 residual potentiation
 szerzący się spreading; **szerząca się depresja spread-**
 ing depression (A. A. P. Leão)
 szkodliwy harmful, noxious; **bodziec sz. noxious**
 stimulus (syn. bodziec obronny defensive stimu-
 lus); **czynnik sz. noxious agent**
 szlak (syn. pref. droga) path, pathway; **sz. aferentny**
 (syn. droga aferentna) afferent pathway; **sz.**
nerwowy (syn. droga nerwowa) nerve tract
 sztywność rigidity; **sz. odmóżdzeniowa decerebra-**
 tion rigidity
 sztywny schemat ruchowy (syn. norma reakcji)
 fixed action pattern
 szybki fast; **sz. mięsień fast muscle, twitch muscle**
 szybkość velocity, speed, rate; **sz. przewodzenia**

rate of transmission; **sz.** wydzielanie rate of secretion
szyfr (*syn.* kod) code
szyfrować (*syn.* kodować, zakodować) code, encode
szyfrowanie (*syn.* kodowanie) coding
ścięgnisty concerning tendon; **aparatus** **ś.** Golgiego Golgi tendon apparatus; **odruch** **ś.** tendon reflex
ślad trace, track; **perseweracyjny** **ś.** bodźca perseverative stimulus trace (*C. L. Hull*); **ś.** bodźca stimulus trace; **ś.** elektrody electrode track; **ś.** pamięciowy (*syn.* engram) memory trace, mnemonic trace, engram
śledzący tracking; **ruch** **ś.** tracking movement
śledzenie tracking
środowisko environment, milieu; **ś.** wewnętrzne internal milieu, internal environment; **ś.**

wzbogacone enriched environment; **ś.** zewnętrzne external environment
śródczaszkowy (*syn.* wewnątrzczaszkowy) intracranial; **ciśnienie śródczaszkowe** intracranial pressure; **elektroda śródczaszkowa** intracranial electrode
śródrzeczonowy (*syn.* wewnątrzrzeczonowy, intrafuzalny) intrafusal; **włókno śródrzeczonowe** intrafusal fiber
świadomość consciousness
świat doznań perceptual world, Merkwelt (*J. von Uexküll*)
świat otaczający Umwelt (*J. von Uexküll*)
świat zewnętrzny Aussenwelt (*J. von Uexküll*)
świeży recent, fresh; **świeża pamięć** recent memory; **prawo świeżych asocjacji** law of recency

T

talamiczny (*syn.* pref. wzgórzowy) thalamic
telencefalon (*syn.* pref. kresomózgowie) telencephalon, endbrain
telodendron (*syn.* drzewko końcowe) telodendron, end brush
test test
teoria dwóch procesów uczenia się theory of two learning processes (*syn.* dwuczynnikowa teoria uczenia się two-factor theory of learning)
tężcowy tetanic; **drażnienie tężcowe** tetanic stimulation; **drgawki tężcowe** tetanic convulsions; **skurcz t.** tetanic contraction, tetanus
tężec tetanus; **jad tężca** (*syn.* tetanotoksyna) teta-notoxin, tetanus toxin
tłumiący suppressing; **okolica tłumiąca** suppressor area; **pasma tłumiące** suppressor band
tłumienie suppression; **t.** warunkowe conditioned suppression
toniczny tonic; **hamowanie toniczne** (*syn.* hamowanie ciągłe) tonic inhibition; **odruch t.** tonic reflex; **skurcz t.** tonic contraction
tonus (*syn.* pref. napięcie) tone, tonus; **t. mięśniowy** (*syn.* napięcie mięśniowe) muscle tone
topologiczny topological; **odwzorowanie topologiczne** topological projection

torować (*syn.* ułatwiać) facilitate
torowanie facilitation, Bahnung; **t.** poanodowe post-anodal facilitation; **t.** potężcowe post-tetanic facilitation; **t.** różnorodne heterofacilitation; **t.** wsteczne (*syn.* t. retroaktywne) retroactive facilitation
torujący (*syn.* ułatwiający) facilitatory, facilitating
tożstronny (*syn.* jednoimienny, jednostronny, ipsilateralny, homolateralny, nieskrzyżowany, równostronny) ipsilateral
transfer (*syn.* przeniesienie) transfer; **t.** dodatni positive transfer; **t.** skrzyżowany bilateral transfer; **t.** ujemny negative transfer
transsynaptyczny (*syn.* poprzez synapsę) transsynaptic
traumatyczny (*syn.* urazowy) traumatic; **utrwalenie traumatyczne** traumatic fixation
trening training
trenować train
troficzny (*syn.* odżywczy) trophic; **owrzodzenie troficzne** trophic sore; **wpływ t.** trophic influence
trofotropowa strefa trophotropic zone (*W. R. Hess*)
trzewny visceral
tylny posterior, caudal

U

ubiegunowanie (*syn.* spolaryzowanie) polarization
ucieczka escape; **dystans ucieczki** escape distance; **reakcja ucieczki** (*syn.* pref. reakcja wymknięcia) escape reaction, escape behavior

uczalny learnable; **napięd u.** learnable drive
uczenie się learning; **gotowość do uczenia się** learning set; **u.** asocjacyjne (*syn.* u. skojarzeń) associative learning; **u.** bierne passive learning; **u.** cią-

gów werbalnych learning of verbal sequences; u. ciągów (*syn.* u. seryjne) serial learning; u. instrumentalne instrumental learning; u. metodą prób i błędów trial-and-error learning; u. na pamięć rote learning; u. percepcyjne perceptual learning; u. ponowne relearning; u. przez wgląd insight learning; u. przypadkowe (*syn.* u. niezamierzone, u. oboczne) collateral learning, concomitant learning, incidental learning; u. seryjne (*syn.* u. ciągów) serial learning; uczenie uczenia się (*syn.* nauka uczenia się) learning to learn; u. w jednej próbie one-trial learning uczulenie (*syn.* uwrażliwienie) sensitization, sensibilization
 uczulić (*syn.* uwrażliwić) sensitize
 uczyć teach, train
 uderzenie prądu electric shock
 ujemny negative
 układ (*syn.* 1. system; 2. wzorzec, forma, konstelacja, pattern) system; autonomiczny u. nerwowy autonomic nervous system; koncepcyjny u. nerwowy conceptual nervous system (*D. O. Hebb*); obwodowy u. nerwowy peripheral nervous system; ośrodkowy u. nerwowy central nervous system; przywspółczulny u. nerwowy parasympathetic nervous system; u. nerwowy nervous system; u. ośrodkowy-mózgowy centrencephalic system (*G. W. Penfield*); u. pozapiramidowy extrapyramidal system (*J. Prus*); u. rąbkowy limbic system; u. spustowy (*syn.* spust, wyzwalacz) trigger; wegetatywny u. nerwowy vegetative nervous system; współczulny u. nerwowy sympathetic nervous system
 uległy submissive; poza uległości submissive posture
 ulosowienie (*syn.* randomizacja) randomization
 ultramikroelektroda ultramicroelectrode
 ułatwić (*syn.* torować) facilitate
 ułatwiający (*syn.* torujący) facilitatory, facilitating
 unerwiać innervate
 unerwienie innervation
 unieczynnienie inactivation
 unikanie avoidance; bierne u. passive avoidance; czynne u. active avoidance; reakcja unikania avoidance response; warunkowa reakcja unikania conditioned avoidance response
 umiejscowienie (*syn.* lokalizacja) localization

umysłowość mentality
 umysłowy mental
 urazowy (*syn.* traumatyczny) traumatic
 usunąć remove; u. korę (*syn.* obeckorować) ablate, decorticate; u. mózg (*syn.* decerebrować, odmózdzić) decerebrate; u. mózdzek decerebellate
 usunięcie removal; usunięcie kory (*syn.* dekortykacja, obeckorowanie) removal of cortex, cortical ablation, decortication; u. mózgu (*syn.* decerebracja, odmózżdzenie) decerebration; u. mózdzku decerebellation
 uszny concerning ear or pinna; dwu-u. binaural; jedno-u. monaural; odruch z małżowiny usznej pinna reflex
 uszkodzenie damage, injury
 uszkodzeniowy concerning injury; potencjał u. (*syn.* potencjał demarkacyjny) injury potential, demarcation potential
 uspienie general anesthesia, narcosis
 utajenie latency; okres utajenia latent period
 utajony latent; okres utajonego pobudzenia latent period; okres u. reakcji response latency, reaction latency; uczenie utajone latent learning; utajone pobudzenie latent excitation
 utkanie podsynaptyczne subsynaptic web (*E. D. P. de Robertis*)
 utrwalenie fixation; u. lęku anxiety fixation; u. traumatyczne (*syn.* fiksacja traumatyczna) traumatic fixation
 utrwalony wzorzec reakcji (*syn.* koordynacja wrodzona) fixed action pattern, Erbkoordination (*K. Lorenz*)
 uwaga attention
 uwolnić release, make free
 uwolnienie (uwalnianie) release; u. przekaźnika transmitter release; zjawisko uwolnienia release phenomenon
 uwrażliwić (*syn.* uczulić) sensitize
 uwrażliwienie (*syn.* uczulenie) sensibilization, sensitization
 użytkowy (*syn.* efektywny, skuteczny) effective; u. potencjał reakcji effective reaction potential, ${}_S E_R$ (*C. L. Hull*)
 używanie (*syn.* użycie) use; nadmierne u. excessive use

W

wagotonia vagal tone
 Wallerowskie zwyrodnienie Wallerian degeneration, secondary degeneration

warunek condition; warunki doświadczalne experimental conditions
 warunkować condition

- warunkowanie** conditioning; **w. drugiego typu** conditioning type II (*S. Miller, J. Konorski*); **w. instrumentalne** instrumental conditioning (*E. R. Hilgard, D. G. Marquis*); **w. klasyczne** classical conditioning (*E. R. Hilgard, D. G. Marquis*); **w. na czas** time conditioning; **w. pierwszego typu** conditioning type I (*S. Miller, K. Konorski*); **w. ponowne** reconditioning; **w. przybliżające** approximation conditioning, shaping; **w. rzekome** (*syn. pseudowarunkowanie*) pseudoconditioning; **w. sprawcze** operant conditioning (*B. F. Skinner*); **w. wsteczne** backward conditioning; **w. wstępne** preconditioning
- warunkowy** conditional, conditioned; **bodziec w.** conditioned stimulus, CS; **emocjonalna reakcja warunkowa** conditioned emotional response, CER; **hamowanie warunkowe** conditioned inhibition; **hamulec w.** conditioned inhibitor (*I. P. Pavlov*); **odruch w.** conditioned reflex (*I. P. Pavlov*); **przelaczanie warunkowe** conditional discrimination, conditioned switching; **reakcja warunkowa** conditioned response
- warunkujący** conditioning; **bodziec w.** conditioning stimulus; **salwa warunkująca** conditioning volley
- wdana zmienna** (*syn. zmienna wtrącona*) intervening variable
- wejściowy** ingoing, concerning input
- wewnątrzczaszkowy** (*syn. śródczaszkowy*) intracranial
- wewnątrzgatunkowa agresja** intraspecific aggression
- wewnątrzwrzecionowy** (*syn. śródwrzecionowy*) intrafusal; **włókno wewnątrzwrzecionowe** (*syn. włókno śródwrzecionowe*) intrafusal fiber
- wewnętrzny** internal, intrinsic; **hamowanie wewnętrzne** internal inhibition (*I. P. Pavlov*) **środowisko wewnętrzne** internal milieu; **zegar w.** internal clock
- węzeł** node; **w. Ranviera** (*syn. przewężenie Ranviera*) Ranvier's node; **w. życia** vital node (*M. I. P. Flourens*)
- wgląd** (*syn. „insight”, intuicja*) insight
- wgoić** (*syn. wszczepić, implantować*) implant
- wgojony** (*syn. wszczepiony, implantowany*) implanted; **elektroda wgojona** implanted electrode
- wiązka** (*syn. strumień*) beam; **dwuwiązkowy** dual-beam, twin-beam; **jasność** (jaskrawość) wiązki (*syn. jasność plamki*) beam brightness
- widzenie** vision; **w. dzienne** daylight vision (*syn. w. fotopieczne*) photopic vision; **w. mezopieczne** mesopic vision; **w. skotopieczne** (*syn. w. zmierzchowe*) scotopic vision
- wielobiegunowy** multipolar; **komórka wielobiegunowa** multipolar cell
- wielokrotny** (*syn. mnogi*) multiple; **skrzynka wielokrotnego wyboru** Yerkesa Yerkes multiple choice box; **unerwienie wielokrotne** multiple-innervation, polyneural innervation; **wielokrotne iglice i fale** poly-spike and wave (*EEG*); **w. warunkowy odruch instrumentalny** multiple conditioned instrumental reflex; **w. wybór** multiple choice
- wielozmysłowy** polysensory, intersensory; **percepcja wielozmysłowa** intersensory perception
- włączeniowy** concerning the onset of stimulus or stimulation; **jednostka włączeniowa** on-unit; **neuron w.** on-neuron
- włókno** fiber; **widmo włókien** fiber spectrum; **w. aferentne** (*syn. w. dosyłowe, w. doprowadzające*) afferent fiber; **w. bezrdzenne** (*syn. akson niemielinowany*) unmyelinated axon; **w. doośrodkowe** centripetal fiber; **w. mielinowane** myelinated fiber; **w. mięśniowe** muscle fiber; **w. nerwowe** nerve fiber; **w. odośrodkowe** centrifugal fiber; **w. powolne** slow fiber; **w. przedzwojowe** preganglionic fiber; **w. rdzenne** (*syn. akson mielinowany*) myelinated fiber; medullated fiber
- w. Remakowskie** Remak's fiber (*syn. w. szare* “gray fiber”); **w. skąpordzenne** poorly myelinated fiber; **w. skrzyżowane** crossed fiber; **w. skrzyżowaniowe** decussational fiber; **w. szybkie** fast fiber; **w. wewnątrzwrzecionowe** (*syn. w. śródwrzecionowe*) intrafusal fiber; **w. wrzecionoruchowe** fusimotor fiber, gamma fiber; **w. zazwojowe** postganglionic fiber;
- wodzenie** following; **odruch wodzenia** following reflex (*syn. odruch śledzenia*) tracking reflex
- wolny** free; **wolne zakończenie nerwowe** free nerve ending
- wpajanie** (*syn. „imprinting”, napiętnowanie, reakcja piętna*) imprinting
- wpatrzenie się** (wpatrywanie się) (*syn. fiksacja wzrokowa*) visual fixation
- wrażliwość** (*syn. czułość*) sensitivity, sensibility, sensitiveness; **w. na drgania** pallesthetic sensibility
- wrażliwy** (*syn. czuły*) sensitive
- wrodzony** inborn, innate; **koordynacja wrodzona** fixed action pattern, Erbkoordination (*K. Lorenz*); **odruch w.** inborn reflex; **w. mechanizm wyzwalaający** innate release mechanism (*N. Tinbergen*); **zachowanie się wrodzone** innate behavior
- wrzeciono** spindle; **erupcja wrzeciona** spindle burst; **w. alfa** alpha spindle; **w. mięśniowe** muscle spindle; **w. sigma** sigma spindle; **w.**

- snu sleep spindle; wyzwalanie wrzecion spindle tripping
- wrzecionoruchowy fusimotor; włókno wrzeciono- ruchowe fusimotor fiber, gamma fiber
- wspólny common; wspólna droga końcowa final common path (*C. S. Sherrington*)
- współczulny (*syn. sympatyczny*) sympathetic; w. układ nerwowy sympathetic nervous system
- współdziałający synergic; mięsień współdziałający synergic muscle, synergist muscle (*syn. pref. mięsień synergiczny*); agonistic muscle, agonist (*syn. agonista*)
- współosiowy coaxial; elektroda współosiowa coaxial electrode
- współśrodkowy concentric; elektroda współśrodkowa (*syn. elektroda koncentryczna*) concentric electrode
- współzawodniczący competing, competitive; reakcje współzawodniczące competitive responses
- wstawkowy intercalary, internuncial; neuron w. (*syn. interneuron*) intercalary neuron, interneuron, internuncial neuron
- wsteczny (*syn. retroaktywny*) backward, retroactive, retrograde; asocjacja wsteczna (*syn. skojarzenie wsteczne*) backward association, retroactive association; hamowanie wsteczne (*syn. hamowanie retroaktywne*) retroactive inhibition; niepamięć wsteczna retroactive amnesia, retrograde amnesia; torowanie wsteczne (*syn. torowanie retroaktywne*) retroactive facilitation; warunkowanie wsteczne backward conditioning; zwyrodnienie wsteczne retrograde degeneration
- wszczepić (*syn. implantować, wgoić*) implant
- wszczepiony (*syn. wgojony, implantowany*) implanted; elektroda wszczepiona (*syn. pref. elektroda wgojona*) implanted electrode
- wtrącona zmienna (*syn. pref. zmienna wdana*) intervening variable
- wtórny secondary (*syn. drugiego rzędu of the second order*); nagroda wtórna secondary reward; odruch w. secondary reflex; zwyrodnienie wtórne secondary degeneration
- wybór choice; czas reakcji z wyboru choice reaction time; punkt wyboru choice point (of maze); reakcja z wyboru choice reaction; w. podwójny (potrójny, wielokrotny) double (triple, multiple) choice
- wybrany selected, preferred; odstęp w. preferred interval
- wychowanie upbringing, nurture
- wycięcie excision, ablation; w. kory cortical ablation; w. płata (*syn. lobektomia*) lobectomy
- wydajność efficiency
- wydzielanie secretion; w. wzmożone augmented secretion
- wygaszanie extinction, experimental extinction (*I. P. Pavlov*); w. chroniczne chronic extinction; w. ciągłe continuous extinction; w. ostre acute extinction; w. utajone latent extinction; w. wtórne secondary extinction (*syn. generalizacja wygaszania* generalization of extinction)
- wygaszeniowe hamowanie extinctive inhibition (*I. P. Pavlov*)
- wyjscie output
- wyładować (*syn. rozładować*) discharge
- wyładowanie discharge
- wyłaczeniowy concerning the offset of stimulus or stimulation; jednostka wyłączeniowa off-unit; neuron w. off-neuron
- wymknienie escape; reakcja wymknienia (*syn. reakcja uciezki*) escape response
- wynik score; w. standaryzowany standard score, z score; w. surowy raw score
- wynik włączenia on-effect
- wynik wyłączenia off-effect
- wyprostowanie się righting; odruch wyprostowania się righting reflex (*syn. odruch powstawania "standing up reflex"*)
- wypustka osiowa (*syn. akson, neuryt*) axis cylinder, axon
- wyrażający (*syn. ekspresyjny*) expressive; ruchy wyrażające expressive movements
- wysokość tonu pitch, frequency of tone
- wytwarzać odruch warunkowy train conditioned reflex, establish conditioned reflex
- wytwarzanie odruchu warunkowego formation (establishment) of conditioned reflexes
- wytwarzanie się odruchów warunkowych (*syn. nabywanie odruchów warunkowych*) acquisition of conditioned reflex
- wywołać elicit; w. reakcję elicit response
- wyzwalacz (1) (*syn. spust, układ spustowy*) trigger; (2) (*syn. bodziec kluczowy, bodziec znak*) releaser
- wyzwalający triggering (*syn. spustowy concerning trigger*); bodziec w. trigger stimulus, releaser; cecha wyzwalająca trigger feature
- wyzwalany triggered; impuls w. triggered pulse; wyzwalana podstawa czasu triggered time base
- wyższe czynności nerwowe higher nervous activity (*I. P. Pavlov*)
- wzajemny mutual (*syn. recyprokalny reciprocal*); hamowanie wzajemne (*syn. hamowanie recyprokalne*) mutual inhibition, reciprocal inhibition; podwójne unerwienie wzajemne double re-

ciprocal innervation; **unerwienie wzajemne** reciprocal innervation
wzbogacony enriched; **środowisko wzbogacone** enriched environment
wzbudzenie arousal (*cf.* indukcja induction); **reakcja wzbudzenia** arousal reaction; **w. behawioralne** behavioral arousal; **w. elektro(encefal)ograficzne** electro(encephalo)graphic arousal
wzgórek hill; **wzgórek aksonowy** axon hillock
wzgórze thalamus
wzgórzowy (*syn.* **talamiczny**) thalamic
wzmocnienie reinforcement, administering US in classical conditioning; also administering reward in operant learning; **w. regularne** continuous reinforcement, regular reinforcement; **w. równookresowe** (*syn.* **w. periodyczne**, **w. okre-**

sowe) fixed interval reinforcement; **w. sporadyczne** (*syn.* **w. przestankowe**) partial reinforcement, intermittent reinforcement; **w. stałostosunkowe** fixed ratio reinforcement; **w. zmienookresowe** (*syn.* **wzmocnianie aperiodyczne**) variable interval reinforcement; **w. zmiennostosunkowe** variable ratio reinforcement
wzmocnienie reinforcement; **w. ujemne** (*syn.* **kara**, **nagroda ujemna**) negative reinforcement
wzmógłony increased, enhanced, augmented; **wydziałanie wzmożone** augmented secretion
wznowienie (*syn.* **odnowa**) recovery; **w. samorzutne** (*syn.* **w. samoistne**) spontaneous recovery
wzorzec (*syn.* **układ**, **forma**, **konstelacja**) pattern; **w. emocjonalny** emotional pattern

Z

zaburzenie impairment; **z. odruchów warunkowych** impairment of conditioned reflexes
zachowanie się (*syn.* **behavior**) behavior; **z. apetycyjne** (*syn.* **behavior apetycyjny**) appetitive behavior; **z. badawcze** (*syn.* **behavior badawczy**) investigatory behavior; **z. eksploracyjne** (*syn.* **behavior eksploracyjny**) exploratory behavior; **z. jawne** overt behavior; **z. naśladowcze** allelomimetic behavior; **z. przygotowawcze** preparatory behavior; **z. skryte** covert behavior; **z. zaczepne** offensive behavior
zaczepny offensive
zadanie task
zagęszczony concentrated; **ćwiczenie zagęszczone** (*syn.* **ćwiczenie skomasowane**) massed practice
zahamowanie (*syn.* **pref. hamowanie**) inhibition, suppression
zakodować (*syn.* **kodować**, **(za)szyfrować**) code
zakończenie ending, terminal; **depolaryzacja zakończeń** terminal depolarization; **wolne z. nerwowe** free nerve ending; **z. aksonu** axon terminal; **z. bukietowate** (*syn.* **z. baldaszkowate**) flowerspray ending; **z. nerwowe** nerve ending, nerve terminal; **z. synaptyczne** terminal bulb
zakres range (*stat.*), span; **z. pamięci** memory span
zaloty courtship, courtship behavior
zapamiętanie (*syn.* **gromadzenie**) retention
zapis record; **z. elektroencefalograficzny** electroencephalogram
zasada base (*chem.*); principle; **z. najmniejszego wysiłku** least effort principle; **z. ostatniej reakcji** postremity principle (*Guthrie-Voeks*); **z. po-**

staci Gestalt principle; **z. różnorakich reakcji** principle of multiple response, principle of varied reaction; **z. zastępstwa bodźca** stimulus substitution principle
zaspokoienie satisfaction
zastępstwo substitution; **z. bodźca** stimulus substitution
zastrzyk injection; **z. dootrzewnowy** (*syn.* **wstrzyknięcie dootrzewnowe**) intraperitoneal injection, i. p. injection; **z. domięśniowy** (*syn.* **wstrzyknięcie domięśniowe**) intramuscular injection, i. m. injection; **z. dożylny** (*syn.* **wstrzyknięcie dożylny**) intravenous injection; i. v. injection
zazwojowy postganglionic; **włókno zazwojowe** postganglionic fiber; **pień z.** postganglionic trunc
zbliżać się (*syn.* **dążyć**) approach
zbliżanie się (*syn.* **dążenie**) approach; **gradient z.** approach gradient (*syn.* **gradient celu** goal gradient)
zespół (1) complex; (2) (*syn.* **syndrom**) syndrome; (3) assembly; **z. iglicy i fali** spike and wave complex; **z. K** (kombinacja fali ostrej, fali powolnej i napadu sigma) K-complex; **z. komórki** (*syn.* **ensemble neuronalny Hebb**) cell assembly (*D. O. Hebb*)
ześrodkowanie (*syn.* **koncentracja**) concentration
zewewnętrzny external; **hamowanie zewnętrzne** external inhibition (*I. P. Pavlov*); **środowisko zewnętrzne** external environment; **świat z.** external world, Aussenwelt (*J. von Uexkühl*)
zgłoska (*syn.* **sylaba**) syllable; **z. bezsensowna** non-sense syllable

zjawisko phenomenon; **z. przejściowe** transient;
z. Tarchanowa Tarchanoff phenomenon, galvanic skin response
złącze junction; **z. nerwowo-efektorowe** neuroeffector junction; **z. spoidłowe** commissural junction; **z. wegetatywne** autonomic junction
złączowy junctional; **potencjał z.** junctional potential; **przekąźnictwo złączowe** junctional transmission
zmienna variable; **z. O** O variable (organismal factor); **z. R** R variable (response, reaction); **z. S** S variable (stimulus, situation); **z. niezależna** independent variable (S variable or O variable); **z. wdana** (*syn. z. wtrącona*) intervening variable; **z. zależna** dependent variable (R variable)
zmiennookresowy (*syn. aperiodyczny*) aperiodic
zmienny variable; **wzmacnianie zmiennie-okresowe** (*syn. wzmacnianie aperiodyczne*) variable reinforcement; **wzmacnianie zmiennie-stosunkowe** variable ratio reinforcement; **z. okres** variable interval; **z. stosunek** variable ratio
zmierzchowy (*syn. skotoptyczny*) scotopic
zmniejszać diminish, attenuate, reduce
zmysłowy sensory, concerning sense or sensation; **deprywacja zmysłowa** (*syn. izolacja zmysłowa*, **pozbawienie bodźców zmysłowych**) sensory deprivation; **narząd z.** sense organ

znak sign
znieczulenie anesthesia; **z. miejscowe** local anesthesia
z. ogólne general anesthesia
zniesienie abolishment, lack of, absence; **z. odruchów** areflexia; **z. przyjmowania pokarmów** (*syn. afagia*) aphagia
zredukowane oko schematic eye
zręczność (*syn. biegłość*) skill
zubożenie ruchowe (*syn. hipokineza*) hypokinesia
związek connection; **z. czasowy** temporal connection (*I. P. Pavlov*); **z. nerwowy** neural bond
zwierzę animal; **zwierzę doświadczalne** experimental animal
zwrotny (*syn. powracający, powrotny*) recurrent; **hamowanie zwrotne** recurrent inhibition; **obocznicą zwrotną** recurrent collateral; **sprzężenie zwrotne** feedback
zwyrodnienie (*syn. degeneracja*) degeneration; **z. transsynaptyczne** transsynaptic degeneration; **z. wsteczne** retrograde degeneration (*syn. z. aksonowe* axonal degeneration, **z. Nissla** Nissl degeneration); **z. wtórne** secondary degeneration (*syn. z. Wallerowskie* Wallerian degeneration)
żeński female, feminine; **hormon żeński** female hormone